93

Marin Preda

1968

MARTIN BORMANN

Dramă în trei acte

288289

EDITURA PENTRU LITERATURĂ

B.C.U. „M. EMINESCU"
IAŞI
II 288289

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

MARIN PREDA

MARTIN BORMANN

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Coperta: *E. Cernăianu*

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

MARIN PREDA

MARTIN BORMANN

Dramă în trei acte

627157
B.C.U. IASI

31687

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

EDITURA PENTRU LITERATURĂ 1968

859.0-2

00394

B.C.U. „M. EMINESCU"
— IAŞI —
Nr. 74070

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

PERSOANELE

JEAN PAULESCU, poet și ziarist parizian

VENTRE
MARCELINE
BRULON
EMMANUEL
} prieteni ai celui de sus

DOCTORUL MAX

RICARDO, deputat din Trinidad (America de Sud)

SERVANTA

SCHAEFFER, șeful coloniei Pabaco (America de Sud)

SCHULZE, ajutorul lui

KATRIN, idem

JOACHIM, idem

REINHARDT
MEINHARDT
KRANZ
} șefi de detașamente

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

ÎNTÎIUL COLONIST
AL DOILEA COLONIST
AL TREILEA COLONIST
WINTER, Colonist
ÎNTÎIA COLONISTĂ
A DOUA COLONISTĂ
WILHELM, Colonist
UN BĂIAT
ALT BĂIAT
O FATĂ
ALTĂ FATĂ
HANNA HECKER, colonistă
HOLZ, colonist
UN POLIȚIST
O VOCE
FRIZ, JOSEF, GERHARDT — copiii Lindeman
UN POLIȚIST

Coloniști, bărbați și femei, copii, băieți și fete, un chelner și o cîntăreață de cabaret, polițiști.

Acțiunea se petrece în jurul anului 1965.

ACTUL I

Scena 1

Paris, într-un cabaret; Marceline, Ventre, Brulon, Emmanuel.

VENTRE: ...Peste un ceas are să vie aici să ne vadă Jean Paulesco, s-a întors de unde a dispărut și m-a rugat să vă povestesc ce e cu el. Vine să ne vadă cu o singură condiție: să nu-l trădăm.

MARCELINE: Adică?

VENTRE: Poartă barbă și și-a schimbat numele. Ne-a rugat să-i spunem domnul Petricu. Deci, nu uitați. E o istorie întreagă!

EMMANUEL: Ei, păi dă-i drumul atunci istoriei tale de adormit în picioare.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

MARCELINE: Într-adevăr, l-ai văzut?

VENTRE: Nu, el m-a văzut pe mine, eu nu l-am recunoscut. Ventre, zice, eu sînt Jean Paulesco... Nu-mi spune pe nume, sînt urmărit! Vreau să vă văd diseară pe tine, pe Marceline și pe Emmanuel... *(ezită)* și pe Brulon...

BRULON: Și pe mine!

VENTRE: În Saint-Germain-Des-Près. Dar, zice, mi-e frică mai ales de imbecilul acela de Brulon, o să-și închipuie că e vorba de-o glumă.

BRULON: Așa a spus?

VENTRE: Da, însă cu tandrețe!

MARCELINE: Destul. Ai de gînd să ne spui despre ce e vorba?

VENTRE: Nu spun cine, zice, în orice caz, persoane de anvergură, cu interese mari în Africa, m-au însărcinat — și eu am acceptat — să plec din Bruxelles ca ziarist pe lîngă domnul Chombe, șeful guvernului congolez. Am stat eu, zice, cîteva luni și am făcut pe consilierul, dar domnul Chombe nu înțelegea nimic din ce-i spuneam eu și atunci m-am hotărît să-l schimb. Asta însă a înțeles-o domnul Chombe imediat, și a vrut să mă aresteze. Noroc că m-a anunțat din timp cineva și am putut să dispar cu un avion...

MARCELINE: Și?

VENTRE: Și cînd s-a dat jos din avion la Bruxelles, doi necunoscuți îl și așteptau la ieșire, fiindcă patronii lui fuseseră puși la curent și voiau să-l curețe.

MARCELINE: De ce?

VENTRE: Păi pentru că a vrut el nu știu ce să facă, să-l schimbe el pe Chombe!... A scăpat la aeroport și acum îl urmăresc...

EMMANUEL: Aha!

BRULON: Ce mai...

MARCELINE: Și nu l-ai întrebat dacă în Congo s-a inspirat el cînd a scris versurile care i-au apărut în *Caiete de sezon?*

VENTRE: Asta o să ai ocazie să-l întrebi tu singură cînd o să vină. Uite-l că chiar vine. Nu uitați ce v-am spus, Brulon, nu-i nici o glumă! Helo, *monsieur* Petricu! *(Intră Paulescu; muzică de cabaret.)*

PAULESCU *(demonstrativ):* Îmi dați voie, Petricu.

BRULON: Brulon. Încîntat.

EMMANUEL: Emmanuel. Răpit.

PAULESCU: Și doamna?

VENTRE: Marceline Debaisieux, un milion de franci.

PAULESCU *(în șoaptă):* De cînd nu te-am mai văzut, ai căpătat apucături americane!

VENTRE: Cine, eu?

PAULESCU *(demonstrativ):* Domnilor, sînt încîntat că vă cunosc, cu atît mai mult cu cît sînt stupefiat să văd că civilizația n-a clintit nimic din intimitatea structurii noastre piraterești, așa cum era ea cu cinci sute sau o mie de ani în urmă. Pe atunci însă, foarte adesea sîngele vărsat se amesteca cu vinul și cu aurul, și omul care domina pe alții trăgea el însuși sabia și lupta. Acum omul de acțiune se numește spion și joacă rolul cascadorilor din filme; ca să strălucească alții în ierarhiile noastre, el nu e decît o cifră. Iar forța morală nu-ți mai aduce prieteni, fiindcă lumea e departe de tine, cu toate că-i ești prizonier apropiat, și nu poți să faci nici o mișcare fără ca să te zbați ca într-o plasă.

MARCELINE: Strivitor!

BRULON: Ce mai...

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

PAULESCU *(către Marceline)*: Dumneata m-ai înțeles greșit. Eu nu sînt chinuit de întrebări. Eu nu gîndesc ceea ce nu pot împlini. Omenirea e plină de oameni care nu pot împlini ceea ce gîndesc. Și cu toate astea, stimată doamnă, puține lucruri rămîn în vremea noastră care pot inflama spiritul unui tînăr, deși anii în care între gîndire și faptă e posibilă o scînteie, vai, sînt atît de scurți! Congo era o țară virgină, în care totul putea fi început altfel... Virgină însă nu e cuvîntul potrivit! În drumul meu de la aeroport la vila care mi-era rezervată, demnitarul care mă primise la coborîrea din avion oprește mașina în dreptul unei croitorii și se întoarce îmbrăcat într-un costum nou. Îl văd că-mi prezintă o notă de plată, pe care-mi cere s-o achit. Am scos o sută de dolari și am plătit, crezînd că demnitarul meu negru și-a uitat portmoneul acasă... Nu, mi-a mulțumit în acest fel: *merçi pour votre cadeau* și mi-a făcut plăcerea să se prezinte apoi cu mine domnului Chombe îmbrăcat în acest costum. Un *whiski*, te rog, cu un Perrier. *(Pauză; se cîntă undeva în fund muzică de cabaret.)* În sănătatea dumneavoastră, doamnă, și pentru succesul dumneavoastră, domnilor. Domnilor, fiindcă veni vorba de virginitatea moravurilor, tatăl meu... Dar aici dați-mi voie să vă spun două vorbe despre el... În țara lui de origine — e vorba de România — se trăia ușor, așa spunea el; puteai să faci comerț și fiii dumitale puteau să urmeze în școli și să ajungă savanți și artiști mari. Un singur lucru nu-i plăcea... Amestecul... Din rațiuni care nu țineau de comerț, partenerii lui l-au ruinat, și atunci el, care avea comerțul în sînge, a făcut avere pe Coasta de Azur, s-a răzbunat în felul ăsta! Cînd pomenea de ei,

avea așa, un rîs ciudat: he-he-he! parcă i-ar fi avut în față și le-ar fi rîs în nas! Era un om tradițional, un fel de Nastratin: De ce, zicea el de fiecare dată cînd se punea problema să-și facă un alt costum, și era furios, și în același timp resemnat că nu-l înțelegem — de ce, adică, să-mi fac unul nou, n-o să fiu tot ăla? Mama însă era mai tînără decît el cu douăzeci de ani și credea că un costum nou mai reducea cît de cît din această diferență. Încă o dată, în sănătatea cunoștinței noastre! Trăiască poezia și pictura!... *(Pauză; muzica de cabaret se aude din nou, în fund.)* Cînd mi-am luat doctoratul era bolnav, și-mi spune pe românește: Mă, tu ești tobă de carte, asta vrea să zică *être un puits de science*, sau, literal, umflat ca o tobă de atîtea cunoștințe, dar în cap, zice, ai ceva? — Am, zic, aș putea să fiu profesor de limba germană, dacă tu nu mi-ai da voie să fiu poet. — Poți să fii ce vrei, zice, dar să nu-ți lași copiii să moară de foame pe drumuri!... Iată, domnilor, principiile simple care ar trebui să alimenteze certitudinile noastre de totdeauna.

MARCELINE: Domnule, sînt curioasă să știu ce-o să-mi răspunzi dacă o să-ți spun că sînt absolut de acord cu dumneata.

PAULESCU: Că m-ați bănuit că am dorit să fiți în dezacord cu mine. Nu. Dar oamenii cred adesea că nimic nu e mai ușor de comunicat și de înțeles ca starea lor de spirit. De comunicat da, dar de înțeles... După un voiaj lung, avem întotdeauna iluzia că am devenit mai transparenți...

EMMANUEL *(care luase din buzunarul lui Ventre un ziar)*: Domnule Petricu, iată o știre bună pentru dumneata. Domnul Chombe a căzut.

PAULESCU *(tresare)*: Șșșșt!... *(Ia ziarul.)*

VENTRE: Acuma putem să-ți scoatem barba, Jean, acuma...

PAULESCU: Încă nu. Și va trebui să plec... Individul acela înalt și gras care stă la bar mă cunoaște... De altfel, și eu îl cunosc... Formidabil! *(Își scoate barba și lasă ziarul din mînă.)* Într-adevăr, n-are rost... Formidabil!

VENTRE: Ce este, Jean, i s-a întîmplat ceva domnului Chombe?

BRULON: L-au făcut congolezii ciombră?

PAULESCU: Băieți, părăsesc Parisul cu primul avion. Ia spuneți-mi, cunoaștem noi pe cineva în Trinidad, în America de Sud? Ia uitați-vă aici! *(Le arată ceva în ziar.)*

EMMANUEL: În Trinidad? Care dintre ele, că sînt vreo trei în America de Sud? Într-unul din ele e doctorul Max, ai uitat?

PAULESCU: Așa e. Chiar în ăsta e. Soră-sa trebuie să-i știe adresa.

MARCELINE: Și pleci cu adevărat? Dar de ce?

PAULESCU *(superficial)*: Unui ziarist nu i se pun asemenea întrebări, Marceline. Sau mă crezi și tu un mercenar, cum citeam ieri într-o gazetă... *(Se ridică.)* Am plecat, băieți, la revedere, petrecere plăcută în lipsa mea. *À bientôt, un jour...* *(Pleacă.)*

MARCELINE: Emmanuel, am uitat să-i spun ceva acestui domn, fii drăguț și du-te după el...

EMMANUEL: Eu cred în transmiterea gîndului la distanță mică. La distanță mare, e drept, nu garantez... Așa că o să se întoarcă singur.

MARCELINE *(rece)*: N-are nici un motiv. Ah, cum dormiți voi, băieți, și nu înțelegeți cînd vă roagă omul ceva... Vă rog ceva pe voi toți în clipa asta... De ce trebuie chiar să mă milogesc ca să-mi faceți

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

un serviciu? Noroc că sînteți pictori buni... atît cît pot fi buni pictorii în zilele noastre!...

BRULON *(cu un entuziasm obiectiv):* Cu aprecierea asta m-ai convins! Am plecat!

(Pleacă toți, cu mișcări cleioase și afectate.)

EMMANUEL *(grav):* La revedere, Marceline.

BRULON *(insinuant):* La revedere!

VENTRE *(resemnat):* La revedere!

(Muzică de cabaret, apoi Paulescu reapare.)

MARCELINE: Pe cît de ezitanți sîntem noi, ăștia, Emmanuel, Brulon și Ventre, pe atît de decis ești tu, parcă ai fi un om de afaceri. Și cu toate astea, ciudățenia e că ești mai ezitant decît noi, ești mai rătăcit!

PAULESCU: Să fie adevărat, stimată doamnă?! Se întîmplă să i se spună celui cu mintea întreagă că deraiază, iar ei, ceilalți, cei care se cred cu bun-simț, să ducă o viață care să fie guvernată de orice, dar nu de rațiune.

MARCELINE: Rațiunea rănește, e și firesc să ne fie teamă de ea.

PAULESCU: Nu înțeleg.

MARCELINE: Rațiunea pricinuiește răni și trebuie mult curaj să apelezi la ea. În privința asta, curajul tău e hotărît, dar nu există nimic mai dureros decît... Unde te duci?

PAULESCU: Nu-ți răspund pînă nu-ți duci gîndul pînă la capăt.

MARCELINE: Nu mi-e ușor să-l duc, fiindcă ăsta e tot gîndul meu de fiecare dată cînd te văd, și mai ales acum, cînd vrei să pleci iar din Paris. Spune-mi unde pleci.

PAULESCU: Nu pot să-ți spun.

MARCELINE: De ce, ai semnat un pact cu diavolul?

PAULESCU: Da, de mult.

MARCELINE: Și în ce constă?

PAULESCU: Am spus-o mai înainte, în a nu gîndi ceea ce nu poți realiza, dar a realiza ca în virtutea unui pact ceea ce ai gîndit. Fiindcă de ce ai mai gîndit dacă nu treci la acțiune?

MARCELINE *(care între timp citise ziarul)*: Așa este. Prin urmare, ce gînduri te împing să treci la acțiune?

PAULESCU: Cînd afli că există undeva un om care deține un mare secret, cum să nu te duci după el? Fiindcă am încercat într-o zi să-l aflu de la un supraviețuitor obișnuit și n-am reușit, știi de ce? Am înțeles și eu abia cînd am citit într-un ziar că unul din ei a văzut odată la cinematograf o groaznică luptă pe mare, la care luase și el parte și scăpase; cînd s-a aprins lumina l-au găsit mort în scaun. Ei vor să uite, toți supraviețuitorii marelui dezastru, ca să poată trăi. Martin Bormann a trăit în acei ani în umbra diavolului, era mîna lui dreaptă, știi a cui...

MARCELINE: A lui Adolf Hitler!

PAULESCU: Va să zică, știi. *(Strigă.)* Atunci cum de mă întrebi ce caut acolo? Vreau să aflu. Drept cine mă iei?

MARCELINE: Ah, nu pot să te împiedic! Și nici măcar nu-mi spui să te-aștept, îți iei toată libertatea, fără să-ți dai seama că asta se poate plăti mult mai mult decît e prevăzut chiar pentru imprudențele noastre fatale.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

PAULESCU: La ce-ar folosi să-ți spun să mă aștepți? Omul a luat cunoștință de scurtimea vieții lui — deși trăiește mai mult ca altădată —, și nu vrea să mai aștepte pè nimeni. Chiar și cei care au presentimentul unei fericiri mari, o preferă pe cea mică.

MARCELINE: Ai dreptate, ori pot să te aștept, și atunci te voi aștepta, ori dacă nu, cu atît mai rău pentru mine. Să mergem!

Scena a 2-a

Jean Paulescu, o servantă, doctorul Max, Ricardo — în Trinidad, America de Sud.

SERVANTA: Domnule, vă caută un străin din Paris, spune că-l cheamă Jean Paulescu.

DOCTORUL MAX: Să intre imediat.

PAULESCU: Te salut, băiatule, să trăiești.

DOCTORUL MAX: Jean, nu credeam să ajungi și pe aici, cad jos! *(Se îmbrățișează.)* Am auzit că te-ai dus în Congo și ai intrat în conflict cu domnul Chombe.

PAULESCU: E adevărat, lumea a ajuns prea mică, nici nu te întreb cine ți-a spus. Mi-era imposibil să-mi închipui că se poate vedea atîta mulătrime pe străzile acestui oraș. Nu știu însă care e starea sanitară...

DOCTORUL MAX: Nu prea bună, dar aici se naște și se moare mai ușor ca în Europa. Nu cumva ai venit să faci un reportaj pe tema asta?

PAULESCU: În nici un caz. Eu nu sînt reporter.

DOCTORUL MAX: Am auzit că voi, ăștia de la *Trois colonnes*, sînteți și spioni, e adevărat?

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

PAULESCU: Sîntem în serviciul ziarului.

DOCTORUL MAX: Și aveți chiar calitățile necesare unui spion?

PAULESCU: Ești curios ca un provincial, nu mai ții la mine ca altădată, te interesează aspectele exterioare ale vieții noastre din Europa. Nu vrei să mă întrebi dacă sînt fericit...

DOCTORUL MAX: Voiam și eu să știu cum arată un spion...

PAULESCU: N-o să știi. Nu sînt spion!

DOCTORUL MAX: Ce să-ți dau să bei? *(Sună.)*

PAULESCU: Ce se bea pe aici, pe stradă?

DOCTORUL MAX: Suc de trestie de zahăr cu lămîie.

PAULESCU: Și cu gheață.

DOCTORUL MAX: Bineînțeles.

PAULESCU: Perfect.

SERVANTA: Ce doriți, domnule?

DOCTORUL MAX: *Jugo de cana.*

SERVANTA: Și cafele?

DOCTORUL MAX: Adu și cafele.

PAULESCU: Ești un medic foarte bun, sau ești un medic cu clientelă bună? Văd că ești bogat, e casa ta, nu?

DOCTORUL MAX: Da, sînt un medic de spital aglomerat de bolnavi. Am însă și ce zici tu, o bună clientelă.

PAULESCU: Și de ce mai lucrezi atunci și la spital?

DOCTORUL MAX: Pentru că spitalul e prea mic și sper să obțin din partea guvernului să-l mărească și să-mi repartizeze medici.

PAULESCU: Înseamnă că ai relații bune.

DOCTORUL MAX: Foarte bune.

PAULESCU: M-am gîndit eu bine la tine.

DOCTORUL MAX: Văd. La scrisori nu-mi răspundeți nici tu, nici Emmanuel, dar cînd ai nevoie, vii pînă aici... Ia spune!

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

PAULESCU: Nici tu nu ești mai breaz. Mi-a spus soră-ta să-ți transmit să te ștergi pe frunte de sudoare cu mîna aia cu care-i scrii.

DOCTORUL MAX *(rîde)*: O să mă revanșez la toamnă și o să mă reped pînă la ea, la Paris; dacă te întorci curînd, spune-i. Tu te-ai însurat, Jean?

PAULESCU: Nu.

DOCTORUL MAX: Dar de ce? Servește-te! Să știi că generația asta a noastră, post-postbelică, am ajuns la convingerea că nu vrea să se maturizeze fiindcă nu are nici cea mai vagă idee că poate să moară.

PAULESCU: Să moară o generație! Cum?

DOCTORUL MAX: La modul cel mai firesc care se poate imagina: să vină altă generație din urmă și s-o dea la o parte, fără s-o mai întrebe dacă mai are sau nu chef să se maturizeze.

PAULESCU: Asta în cazul în care starea de spirit a generației noastre s-ar dovedi cu totul diferită de a celei următoare.

DOCTORUL MAX: Și nu crezi că ar fi?

PAULESCU: Nu. Și noi și ei ne ferim instinctiv, dar fără șovăieli, de problemele generațiilor care au făcut ultimul război. Să se spele cu ele pe cap. Dar cu atît mai flămîndă ne e curiozitatea să știm cum s-a întîmplat. Cu tata mă înțelegeam bine, el nu cunoștea sentimentul ireversibilului, deși a trăit două războaie care l-au dislocat de două ori. La bătrînețe avea starea de spirit a celui care abia acum se pune, în sfîrșit, și el pe trai! Ne mutasem la Avignon și cumpărasem o casă cu o grădină. Se poate trăi într-o casă izolată la marginea orașului cu ajutorul unei grădini. Iată piatra de temelie a unei filozofii care de la Voltaire pînă azi constituie pentru majoritatea oamenilor soluția lucidă împotriva vicleniilor

istoriei. De altfel, văd că ai și tu una, în afara faptului că din punctul ăsta de vedere întregul tău continent de adopțiune e un uriaș loc de refugiu.

DOCTORUL MAX: Da, am și eu una, vrei să ți-o arăt?

PAULESCU *(se ridică)*: Foarte frumos!... Splendid!... Neverosimil!

DOCTORUL MAX: Ce este?

SERVANTA: Vă caută domnul Ricardo.

DOCTORUL MAX: Da, să intre, poftește-l în salon. *(Către Paulescu.)* Un parlamentar, membru în Camera Reprezentanților... Vrei să-l cunoști?

PAULESCU: Dacă nu te stingherește.

DOCTORUL MAX: Nu, dar te rog să nu folosești în nici un fel în presă numele lui... Tu pleci și eu rămîn cu ei, și eu vreau să mi se aprobe să lărgesc spitalul.

PAULESCU: Dacă zici să nu-l folosesc, e suficient, dar ce motiv ar fi?

DOCTORUL MAX: Niciodată nu poți să știi ce interes poate să prezinte cutare eveniment sau persoană pentru un ziarist.

PAULESCU: *Bon. D'accord!* Nu spune că sînt ziarist!

DOCTORUL MAX *(deschide ușa)*: Domnul Ricardo.

RICARDO *(intră)*: Scuză-mă că te vizitez neanunțat, dar nu te rețin mult, ți-am dat un telefon și la spital, și la cabinet în oraș, și doamna mi-a spus că te-ai retras aici pînă poimîine... Lucrezi ceva?

DOCTORUL MAX: Da, pregătesc un memoriu către minister în chestiunea spitalului. S-a întîmplat ceva, domnule Ricardo? Să-ți prezint un prieten din Paris, un poet, *monsieur* Jean Paulesco.

RICARDO: Ricardo. *Enchanté, monsieur.* Da, s-a întîmplat: la poliție, domnule, s-a prezentat azi o femeie în vîrstă de patruzeci și trei de ani, mamă a doi copii, și un tînăr în preajma a douăzeci de ani, care sînt

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

amîndoi într-o stare cu totul anormală. Sînt slabi ca niște schelete, și cînd nu delirează, povestesc că au reușit să fugă dintr-o colonie agricolă — e vorba de o colonie germană, aflată cam la trei sute de kilometri de aici —, pe care guvernul nostru, acum vreo cincisprezece ani, și-a dat consimțămîntul să se înființeze. Fugarii sînt speriați să nu fie trimiși înapoi, zic că vor fi omorîți, cum au pățit trei dintre ei anul trecut... Șeful poliției spune că ar trebui internați într-un spital și alimentați sub supraveghere medicală și pe urmă, după ce se înzdrăvenesc, să vedem ce e cu ei. Acest caz mi se pare o sfidare fără precedent a legilor țării noastre și nu voi admite ca acești coloniști, care au fost primiți de noi ca oameni liberi, să fie transformați în sclavi. Acțiunea pe care vreau s-o întreprind trebuie să fie urgentă și eficace și m-ai ajuta direct dacă i-ai interna în spitalul dumitale și i-ai îngriji, ca să putem sta de vorbă cu ei cît mai repede. Ce zici?

DOCTORUL MAX: De acord, domnule Ricardo, îmi pare rău că nu am telefon aici, ca să vorbim imediat cu șeful poliției. Cum ai aflat?

RICARDO: Ziarele de după-amiază au publicat știri despre această fugă senzațională și poliția mi-a confirmat că nu e nimic născocit de ziariști. M-am dus pe urmă și i-am văzut cu ochii mei.

PAULESCU: Domnilor, cunoașteți cumva drumul care duce la această colonie? Vreau să spun, există un trafic rutier în această direcție? Colonia germană Pabaco constituie obiectivul călătoriei mele în America de Sud și aș vrea să ajung acolo în cel mai scurt timp. Vreau să trăiesc în această colonie. Sînt profesor de limba germană.

DOCTORUL MAX: Cum adică vrei să trăiești?

PAULESCU: Adică să mă stabilesc acolo. Presupun că există la ei o școală. Și presupun că guvernul o să fie bucuros să-mi aprobe și mie să devin un colonist ca și ceilalți, în ciuda evenimentelor care tocmai se petrec, așa cum ne relatează domnul deputat. Să sperăm că gravitatea lor nu se va confirma... Mă voi duce acolo, vă rog să mă sprijiniți.

DOCTORUL MAX: Va să zică, tu știai că există o astfel de colonie?!

PAULESCU: Mai mult, și asta e bine s-o afle și domnul deputat, să nu facă vreo greșeală în acțiunea pe care are intenția s-o întreprindă. Colonia e patronată de o asociație privată din Germania, care are ca scop, printre altele, să ajute financiar pe orfani sau bolnavi. Coloniștii nu primesc întreaga retribuție a muncii lor, o parte din ea se depune la un fond comun și le asigură existența pînă la sfîrșitul vieții... Există coloniști care la început, prin 1949, cînd au venit, ca să ajungă aici și-au vîndut tot ce aveau, să poată plăti drumul. Nu uitați că omul nu și-a pierdut niciodată speranța într-un paradis terestru! Celălalt paradis e fructul disperării sau al resemnării! Or, germanii sînt un popor care nici nu se resemnează, nici nu disperă! Nu e cazul meu, fie și pentru motivul, că nu sînt german. Am recomandări de la această asociație și v-aș ruga să-mi arătați pe o hartă minuțioasă în ce mod se poate ajunge acolo.

DOCTORUL MAX: Ce spui, domnule Ricardo?

RICARDO: Părerea mea e că domnul Paulescu ar face mai bine să aștepte, s-audă ce vor spune cei doi fugari cînd vor fi în stare să vorbească, fiindcă s-ar putea ca după aceea să nu mai dorească să se ducă să

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

trăiască acolo. E bine să ne păstrăm luciditatea și să nu ne aruncăm fără sens în aventură.

PAULESCU: Domnule deputat, cred că atît luciditatea și clarviziunea, cît și orbirea și aventura nu se cîștigă ca să se piardă așa de ușor. Dorința mea de a mă duce acolo nu poate fi împiedicată de niște incidente.

RICARDO: Domnule, cred că e bine că am avut ocazia să ne cunoaștem, vă voi sprijini să ajungeți acolo, așa cum doriți. Sînteți cetățeanul unei țări care și-a făcut din ideea de libertate gloria ei cea mai de invidiat și sper, deci, că dacă veți descoperi acolo că drepturile omului au fost încălcate de cine știe ce aventurier, nu veți șovăi să ne dați urgent de veste.

PAULESCU: Domnilor, faceți-mi plăcerea și acordați-mi sprijinul necondiționat. Acordați-mi aceleași drepturi pe care le-ați acordat coloniștilor cînd s-au stabilit în țara dumneavoastră.

RICARDO: Le veți avea, domnule. *(Către medic.)* Doctore, la începutul lunii are loc ședința Congresului. Dacă după îngrijirile medicale fugarii își mențin dezvăluirile de la poliție, voi face o declarație în Parlament. Pe mine nu mă interesează nu știu ce fel de asociație care patronează nu știu pe cine. Mă interesează să fie respectate legile țării mele și să nu fie sfidate de nimeni, fără teama de a fi pedepsit.

DOCTORUL MAX: Domnule Ricardo, iată o fișă de internare în spital, fugarii pot fi aduși la mine și să li se dea imediat primele îngrijiri. Mîine voi fi eu acolo, să văd despre ce e vorba.

RICARDO: Îmi dai un telefon de la spital îndată ce se poate vorbi cu ei; *au revoir, monsieur* Paulesco. Mîine

dimineață vă voi comunica amănuntele demersurilor care trebuiesc făcute în problema care vă interesează. Doctorul Max vă va ține la curent.

PAULESCU: *Merçi, monsieur.* *(Ricardo iese.)*

DOCTORUL MAX *(către Paulescu)*: O să scrii pe urmă în *Trois colonnes*, după ce te întorci de-acolo și istoria celor doi fugari se confirmă.

PAULESCU: Te înșeli! Interesele presei din Europa sînt mult mai misterioase decît crezi, o istorie ca asta, cu niște fugari prăpădiți, care au întins-o dintr-o colonie pe care n-o cunoaște nimeni, n-are ce căuta în săptămînalul nostru. Îți spun, ai căpătat o psihologie de provincial.

DOCTORUL MAX: Ai dreptate. Nu te înțeleg și nici nu am sentimentul că dacă aș mai insista te-aș înțelege mai bine. Chiar vrei să devii colonist acolo?

PAULESCU *(rîde)*: Nici eu n-am sentimentul că dacă aș insista ți-aș înțelege teama. Nu vreau să devin, ai uitat că noi nu vrem să devenim, devenirea înseamnă schimbare și apropiere de sfîrșitul care nu ne interesează. Noi sîntem, și tot ce facem noi nu e altceva decît sforțarea de a fi conformi!

DOCTORUL MAX: Conformi cu ce?

PAULESCU: Uite, am să încerc să-ți spun. În copilărie, în casa noastră se povesteau niște istorii, mi-aduc aminte de una în care la marginea unei păduri apărea un soi de căpcăun, care cerea periodic să i se trimită cea mai frumoasă fată din sat... Nu era nimic de făcut cu el, și i se dădea ceea ce cerea, pînă apărea un fel de viteaz, care doar el singur era în stare să-l răpună. Făt-Frumos, *(Le Prince Charmant)*. Ei bine, acest căpcăun există cu adevărat și ne smulge într-adevăr cele mai fru-

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

moase fete, în timp ce noi continuăm să credem în Făt-Frumos, care însă nu există. Tu trăiești cu iluzia că fetița ta, care va crește și se va face frumoasă în acest paradis, n-o s-o vadă satul și n-o s-o dea căpcăunului, fiindcă o s-o ții tu închisă în grădină...

Doctorul Max: Da, știu, există și în *Apocalips* o asemenea apariție. Bunica se speria rău cînd se găsea cîte cineva și tălmăcea evenimentele descrise acolo cu cele din viață.

Paulescu: Ei, văd că le-ai înțeles tu bine pe toate și mă mir de ce mă mai întrebi.

Doctorul Max: Nu înțeleg ce cauți în această colonie, chiar dacă m-aș forța să cad de acord că ineluctabilul nu face decît să ne lase să ne îngrășăm ca grecii în peștera lui Polifem, ca să fim pe urmă mai gustoși la dejunul lui respingător. Dar nu vom reuși decît să ne mărim chinurile; n-o să spui că nu ma trebuie să mai naștem fete, ar fi inutil, ne-ar lua altceva.

Paulescu: Afară de noi înșine, fiindcă, în cele din urmă, noi tot ajungem să nu ne pese. Însă nu vom înceta niciodată să sîngerăm pentru ai noștri și nu vom găsi niciodată nimic atîta timp cît ne lăsăm înăbușiți de iluzii sau excitați de elogiile aduse de unii așa-zisei necesități. Eu mă mișc și încerc să mă apropii cît mai tare de marginea pădurii, poate descopăr mult mai multe decît că ea există.

Doctorul Max: Abia acum îmi dau seama că așa trebuie să fii tu, cum ești! Te înțeleg mai puțin ca altădată, dar în schimb îmi ești mai drag. Mi-e frică să nu ți se întîmple ceva.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

PAULESCU: Nu trebuie să-ți fie. E preferabil să mori cu surîsul pe buze la douăzeci și cinci de ani decît cu o strîmbătură de groază la optzeci și cinci. Dacă am trăit bine, nu dorim să părăsim această lume, iar dacă am fost nefericiți, de ce n-am părăsit-o, cînd eram inocenți?

CORTINA

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

ACTUL II

Scena 1

Biroul conducerii coloniei Pabaco; Schaeffer, Schulze, Reinhardt, Meinhardt, Paulescu; Friz, Josef, Gerhart, Katrin.

SCHAEFFER *(nedumerit)*: Nu înțeleg, ce nostalgie o poate împinge pe-o femeie de 43 de ani să-și lase copiii singuri și să fugă cu un băiat de 19 ani? Schulze!

SCHULZE: Da, domnule comandant.

SCHAEFFER: Sfătuiește-te cu Katrin cum să faceți să plecați cu cei trei copii ai lui *Frau* Lindeman la Trinidad, să se convingă și *senor* Ricardo că nu e cazul să-și exerseze însușirile lui oratorice pe spinarea coloniei

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

noastre. Dacă ia cuvîntul în Congres, nu e bine, domnilor, cum de s-a ajuns aici? Meinhardt sau Reinhardt.

MEINHARDT și REINHARDT: Da, domnule comandant.

SCHAEFFER: Katrin să vie încoace. Cheamă-l și pe Kranz. *(Iese Meinhardt.)*

SCHULZE: Dacă *Frau* Lindeman ar fi fost mai tînără, am fi putut presupune că e vorba de o legătură amoroasă și de aceea a fugit cu Wolfgang Beil. Așa, nu înțeleg ce i-a putut apropia.

SCHAEFFER: Vedem. În afară de aceste două ziare, n-a mai apărut nimic nicăieri, Schulze?

SCHULZE: Ba da, într-un ziar parizian, dar eu nu l-am mai găsit, mi-a spus *don* Pedro.

SCHAEFFER: Și ce spunea?

SCHULZE: Că într-o colonie ca a noastră s-ar ascunde Martin Bormann.

SCHAEFFER *(tresare, tăcere grea)*: Formidabil! Cine a putut da o asemenea informație?

SCHULZE: Nici eu nu înțeleg din ce sursă a putut fi...

SCHAEFFER: Era dată ca o ipoteză?!

SCHULZE: „După unele zvonuri", așa se spunea.

SCHAEFFER: După unele zvonuri...

SCHULZE: Da, așa mi-a spus *don* Pedro! *(Intră Paulescu, însoțit de Meinhardt.)*

MEINHARDT: Domnule comandant, a venit unul nou.

PAULESCU: Bună ziua. Vreau să vorbesc cu domnul primar al coloniei.

SCHAEFFER: Eu sînt. Ce dorești?

PAULESCU: Vin din Europa, și vreau să devin colonist aici.

SCHAEFFER: Cine v-a spus de noi?

PAULESCU *(arată hîrtiile)*: Am recomandări din partea Misiunii.

SCHAEFFER *(cercetează hîrtiile)*: Luați loc! Ați venit pe jos de la Pabaco?

PAULESCU: Da.

SCHAEFFER: Sînteți antrenat, nu vă văd așa voinic... Profesor de limba germană! Să știți însă că deocamdată nu avem nici un fel de școală, sîntem o colonie tînără și fiecare tată face el singur pe profesorul... Întîi trebuie să ne construim case de locuit cu tot confortul și pe urmă să ne creăm instituțiile necesare, școală, biserică, primărie și altele. Era mai bine dacă erați medic. Avem nevoie și de profesori. Dar acceptați să rămîneți pînă ne construim o școală?

PAULESCU: Depinde cît.

SCHAEFFER: Am strîns fonduri și o s-o construim curînd! La urma urmei, puteți învăța copiii și în aer liber, o să vă facem rost de-o tablă și de-o masă și de tot materialul didactic necesar. Puteți să începeți imediat. Sînteți singur, trebuie s-o luați de la cap! Cunoașteți însă că în colonia noastră retribuția are un caracter special?

PAULESCU: Desigur.

SCHAEFFER: Adică?

PAULESCU: Vom beneficia toată viața de ajutorul comunității, în schimbul muncii noastre.

SCHAEFFER: Da, asta e legea care ne călăuzește, domnule Paulescu; dumneata nu ești german după nume, după limbă însă da, vorbești ca un universitar din Marburg. *(Intră Katrin și Kranz.)*

PAULESCU: Întîmplător, chiar acolo mi-am și făcut studiile. Mama e de origine germană, din Basel, numai tatăl e de origine român, naturalizat francez înainte de război.

SCHAEFFER: Meinhardt, ai ceva de zis?

MEINHARDT: Da. Aș vrea să-l întreb pe dom' profesor ce mai știe să facă în afară să-i învețe pe copii la școală.

PAULESCU: Știu să pilotez un avion cu două locuri și să îngrijesc caii. Știu să sap și într-o grădină!

SCHAEFFER: Perfect! Meinhardt, arată-i domnului Paulescu colonia și înscrie-l unde vrea, pînă îi facem rost de material didactic. *Mein Herr*, fii binevenit la noi și caută să faci în așa fel încît să nu aud vorbindu-se de dumneata, fiindcă asta va însemna că ceva nu e bine. Și dimpotrivă, că totul e în regulă dacă nu aud nimic.

PAULESCU: N-ar fi mai bine ca principiul să fie inversat?

SCHAEFFER: Adică?

PAULESCU: Adică eu să uit de existența dumitale și dumneata nu. Fiindcă atîta timp cît cetățeanul îl ignoră pe conducătorul său, și nici măcar nu știe cum îl cheamă, înseamnă că conducătorul respectă legile și nu încalcă drepturile nimănui. Nimeni nu e silit să se gîndească la el și să-și pună întrebarea asupra felului cum își exercită el prerogativele. Măsurile lui sînt în ordinea firească a lucrurilor și ele nu bat la ochi decît cînd această ordine are în ea ceva arbitrar: voința conducătorului.

SCHAEFFER: De acord cu dumneata, domnul meu, o să mă străduiesc să nu te uit, dacă așa dorești. Du-te deci cu el, Meinhardt. *(Cei doi ies.)* Ce s-a întîmplat în detașamentul dumitale cu doamna Lindeman și Wolfgang Beil, Kranz? Ce era între ei?

KRANZ: N-am observat nimic, domnule comandant.

SCHAEFFER: După dumneata, de ce-au fugit, și mai ales de ce s-au dus la poliția din Trinidad? Le-ai făcut ceva?

KRANZ: Nimic, domnule comandant.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

SCHULZE: Au spus la poliție că i-am ținut înfometați. Erau slabi ca niște schelete.

KRANZ: Cred, după ce au străbătut trei sute kilometri pe jos puteau să și moară. N-aveau bani la ei!

SCHAEFFER: De ce le-a venit în gînd să fugă? De ce tocmai ei doi?

KRANZ: M-am gîndit și eu, domnule comandant. Nu înțeleg de ce!

SCHAEFFER: Cînd au fost mutați la dumneata, munceau mai bine?

KRANZ: Parcă mai bine.

SCHULZE: Dormeau bine?

KRANZ: N-am observat nimic care să-mi sară în ochi.

SCHAEFFER: Schulze, dumneata ce crezi?

SCHULZE: Eu cred că întîi s-a întîmplat ceva care i-a apropiat, pe Wolfgang Beil și pe *Frau* Lindeman, și abia pe urmă s-au înțeles să fugă, dar ce anume, nu pricep.

SCHAEFFER: Katrin.

KATRIN: Da, domnule comandant.

SCHAEFFER: Tu ce crezi?

KATRIN: Nu știu ce să cred! Să-i întrebăm pe copii. *(Reintră Meinhardt cu cei trei copii ai doamnei Lindeman.)*

SCHAEFFER: Copii, ce e cu doamna Lindeman? Intrați, stați pe banca aceea și să-mi spuneți ce s-a întîmplat... Bine, Katrin, vezi că domnul acela cu care era Meinhardt e un nou colonist, du-te și înscrie-l. *(Katrin iese.)*

(Cei trei minori Lindeman, Friz, Yosef și Gerhardt răspund la întrebări cu efort de memorie, și cînd reușesc, parcă au o revelație.)

FRIZ: Nu știu ce e cu mama, nu știu nimic!

JOSEF: Nimic nu știm!

GERHARDT: A plecat așa...

SCHULZE: Dar de Wolfgang, ce știți?
FRIZ: Wolfgang?
JOSEF: Care Wolfgang?
GERHARDT: Wolfgang Lemke?!
SCHAEFFER: Ce e cu Wolfgang Lemke?
GERHARDT: El a încălecat azi pe mînz și a căzut cu el, și-a rupt un picior.
SCHAEFFER: Cine? Mînzul, sau Lemke?
GERHARDT: Lemke! Mînzul a fugit...
SCHULZE: Dar de Wolfgang Beil ce știți voi?
FRIZ: Wolfgang Beil? A!
JOSEF: Care se scula devreme!...
SCHAEFFER: Ei, se scula devreme, i-ai văzut sculîndu-se devreme? Cît de devreme?
JOSEF: Așa, spre ziuă! Sta lîngă palmierul din spatele grajdului și fuma. Se uita așa, înainte.
SCHULZE: De cîte ori l-ai văzut așa devreme?
JOSEF: De cîteva ori!
SCHAEFFER: Demult?
JOSEF: Nu așa demult... După ce a fost mutat la domnul Kranz.
SCHAEFFER: Și cu *Frau* Lindeman, cu mama voastră, l-ați văzut stînd așa, de vorbă?
FRIZ: Numai o dată!
GERHARDT: De ce minți, Friz? Niciodată mama n-a stat de vorbă cu Wolfgang.
SCHAEFFER: Poate nu l-ai văzut tu?!
GERHARDT: Poate...
SCHULZE: Tu ce zici, Josef? Cine știe mai bine, Friz sau Gerhardt?
JOSEF: Mama...
REINHARDT: Ei?
MEINHARDT: Spune!
JOSEF: Acum o săptămînă...

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

SCHULZE: Ei spune, Josef, fiindcă nu știm unde s-a dus și vrem s-o găsim, să vă trimitem și pe voi după ea. Dacă e în Trinidad, vedeți și voi orașul...

JOSEF: Nu știu nimic! *(Josef are un acces de neliniște și e gata să izbucnească în plîns.)* Nimic nu știu. Nu știu unde s-a dus. Noi nu știm nimic. Nu ne-aducem aminte.

SCHAEFFER: Nu e nimic, băieți; duceți-vă la Trinidad cu domnul Schulze, o căutați împreună pe doamna Lindeman. Hai, plecați, lasă că o să vă aduceți voi aminte... Poate vă aduceți aminte pe drum, poate cînd o să ajungeți în oraș... Plecați mîine dimineață la Pabaco și poimîine luați cursa! Josef, treci pe la cancelarie și du nota asta domnului Joachim! *(Ies Reinhardt și minorii Lindeman.)*

SCHULZE: Eu am înțeles ce nu-și aducea aminte Josef.

SCHAEFFER: Da, și eu am înțeles, numai Kranz n-a înțeles de ce doamna Lindeman și Wolfgang Beil nu dormeau.

KRANZ: Nu era interzis. Mi s-a spus că au început să lucreze mai bine, ieșeau primii la tăiat trestie și mi s-a părut că...

SCHAEFFER: Trebuia să ne spui și nouă, Kranz.

KRANZ: Mi s-a părut prematur. Am mai avut cazuri de îndreptare pe care le-am raportat și pe urmă s-a dovedit că ne-am grăbit...

SCHAEFFER: Da, ai dreptate. Fii atent pe viitor, Kranz, cine nu simte o oboseală firească după 12—13 ore de muncă raportează-ne, nu e bine ca oamenii noștri să sufere de insomnii și noi să nu cumpărăm medicamentele de care avem nevoie.

SCHULZE: Dacă eram preveniți la timp, nu trebuia acuma să cheltuim bani ca să-i aducem înapoi. Înțelegi că trebuie să cheltuim niște bani, nu?

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

KRANZ: Poate că nu...

MEINHARDT: Tot n-ai băgat de seamă, în zece ani, că în țara asta banii cu cît lipsesc mai mult, cu atît trebuiesc cheltuiți mai mulți?

SCHAEFFER: Ia uite-aici ce-a zis Meinhardt. El și Reinhardt, cînd vorbesc alții, parcă stau la coadă, dar și cînd vorbesc ei doi, ăilalți rămîn cinci kilometri îndărăt... *(Rîd toți de se spetesc.)* Bine, Kranz... Bine, Meinhardt, vedeți cum stați cu apa, reparați mai repede pompa aia, să nu dea iar peste noi vreo epidemie! Murim toți pînă să ne vină vreun ajutor din Pabaco! Ca să nu mai vorbim de Trinidad. Ați văzut că anul trecut, pînă să ne vină streptomicina, au și murit trei...

KRANZ: N-a fost din pricina apei...

SCHAEFFER: Poți să știi din ce pricină a fost? Toate la un loc, apa, alimentele, căldura... Fiți atenți! *(Ies Kranz și Meinhardt.)* Viața în mijlocul naturii o fi ea frumoasă, dar moartea nu e frumoasă nicăieri.

SCHULZE: Doar cînd nu știi.

SCHAEFFER: Și crezi că nu știi? Totdeauna știi, și dacă locul unde te prinde e frumos, poți să-ți dai seama ce plăcere e să vezi ce pierzi.

SCHULZE: Și dacă locul nu e frumos, nu e același lucru?

SCHAEFFER: Nu, e și mai rău! Crezi că e mai bine?

SCHULZE: Ba nu cred de loc!

SCHAEFFER: După tine, care moarte crezi că e mai bună?

SCHULZE: Cred că de glonț, dar uneori ți se pare că e mai bine dacă ai fi aruncat în valuri!

SCHAEFFER: Și alteori?

SCHULZE: Alteori, în somn...

SCHAEFFER: Părerea mea, Schulze, după o matură gîndire, e că cea mai bună moarte e moartea altuia! Am citit în nu știu care satiric englez, că ar fi scris

acest epitaf pentru mormîntul lui: „Călătorule, aici zac eu și citești tu, mai bine ai zăcea tu, și-aș citi eu!" Perfect de acord!

SCHULZE: Nu totdeauna. Mi se întîmpla ceva ciudat cîteodată în avion, cînd îl prindeam în vizor pe Ivan. Era foarte impetuos și se repezea în ai noștri foarte viteaz, dar nu știa că bătaia mea era mai lungă ca a lui. În fine, număram secundele cînd aveam să-l ciuruiesc și îl vedeam în minte prăbușindu-se cu focul după el. Chiar asta se și întîmpla! Apăsam pe mitralieră și odată îl vedeam arzînd! Mă luam pe urmă după parașuta lui și îl găuream în aer! Uite, ziceam, ce frumos e să mori așa, în aer!... Și la alt atac mă uitam cum mă ia la țintă. Ei, ziceam! Trage, hai! Trăgea el, dar...

SCHAEFFER: S-ar părea că sîntem o națiune de sinucigași, Schulze, dar nu sîntem, nu-i așa?

SCHULZE: Nu, de ce? Eram doar foarte obosiți! Așteptam foarte încordați victoria, și nu venea... Vedeam că sîntem mai tari, dar... *(Reintră Katrin.)*

SCHAEFFER: Ai văzut, băiatul ăsta care a venit. Știe să piloteze...

SCHULZE: Da...

SCHAEFFER: De ce-o fi venit? Nu părea să-și fi vîndut acasă tot ce avea să-și plătească drumul.

SCHULZE: Nici mie nu mi s-a părut.

SCHAEFFER: Și am impresia, de asemenea, că nu e în situația nimănui de-aici, să fie o problemă o mie de dolari ca să poată să se întoarcă iar în Europa. Cred că îi are! Ce l-o fi atras spre noi? Un profesor de limba germană în Franța e totdeauna bine plătit.

SCHULZE: Da, dar ce ne privește pe noi? Cine știe ce-l împinge din urmă! O fi făcut ceva pe-acolo!

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

SCHAEFFER: Nu l-ar fi recomandat Misiunea! O să trebuiască să-i facem rost de material didactic.

SCHULZE: O să-i facem, avem acuma mijloace să înființăm și-o școală. Așa înfloresc civilizațiile, cînd se creează undeva condițiile materiale necesare, apar și băieți de-ăștia, care dacă nu sînt altceva decît ceea ce par, atunci sînt de fapt excedentul unei civilizații din altă parte.

SCHAEFFER: Ce zici, Katrin?

SCHULZE: Eu am plecat.

SCHAEFFER: Bine, Schulze. Ei, Katrin?

KATRIN: Ce să fac cu pașaportul domnului care a venit?

SCHAEFFER: Faci ca de obicei, i-l reții și te duci pe urmă cu el într-o zi la Pabaco să-l înregistreze la poliție.

KATRIN: Mi s-a părut ciudat ce v-a spus, că nu vrea să mai audă de dumneavoastră...

SCHAEFFER *(rîde)*: Nu vrea omul, ce poți să-i faci... Pare băiat bun, s-ar putea să aibă dreptate Schulze... Să fii profesor într-o școală oarecare în Franța e o banalitate, sînt mii de astfel de profesori, în timp ce aici... Altceva!

KATRIN: Credeți?

SCHAEFFER: De ce să nu cred?!

KATRIN: N-ai zice că are o figură de visător...

SCHAEFFER: Așa e, ai observat și tu? Parcă are plumb în ochi! Dar mie tocmai asta mi-a plăcut la el, a venit pe jos trei sute de kilometri... *(Rîde.)* Are sînge german în vine... Nu s-ar zice că ți-a plăcut...

KATRIN: Nu e vorba dacă mi-a plăcut mie sau nu mi-a plăcut...

SCHAEFFER: Atunci ce e?

KATRIN *(ezită; cu un devotament sincer)*: Nu trebuia să-l lăsați să vă spună că... Ce e asta că nu vrea să mai audă de... Dacă fac toți la fel... *(Tăcere.)*

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

SCHAEFFER *(ezitînd și el)*: Dacă se acomodează, să știi că nu-l ținem noi numai profesor, îl facem șef, Joachim a îmbătrînit... Bine, Katrin! Mai vorbim noi. *(Katrin iese.)*

Scena a 2-a

Piața coloniei, unde e și biroul lui Katrin. Coloniști, bărbați și femei; Katrin, Paulescu.

KATRIN *(intră în biroul ei)*: Să vină domnul Paulescu.

PAULESCU *(intră)*: Eu sînt. Bună ziua.

KATRIN: Bună ziua. Luați loc, domnule Paulescu, dați-mi pașaportul dumneavoastră. *(Scrie într-un registru.)*

PAULESCU: Spuneți-mi, vă rog, domnișoară, colonia are poliție locală?

KATRIN: Nu.

PAULESCU: Și cum controlează autoritățile de district viața civilă de-aici?

KATRIN: Colonia depinde de orășelul Pabaco.

PAULESCU: Deci primarul de-acolo, și toate autoritățile constituite, își exercită legalitatea și asupra coloniei voastre?

KATRIN: Desigur.

PAULESCU: Fiindcă vreau să plec chiar azi după amiază la Pabaco, să mă prezint primarului și șefului cu învățămîntul. Fără ajutorul lor n-o să putem face rost de material didactic.

KATRIN *(după o tăcere)*: La ce oră vreți să plecați?

PAULESCU: Exact ca să nu m-apuce noaptea pe drum.

KATRIN: Cînd plecați, veniți să vă dau pașaportul. *(Îi dă o hîrtie.)* Domnule Paulescu, v-am repartizat

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

la detașamentul lui Reinhardt, puteți, pînă una alta, să învățați să tăiați trestie. Mergeți acum la domnul Joachim... De altfel, văd că sînteți de mult pregătit pentru clima de-aici, sînteți ars de soare. Țineți brațul așa, cu mîna pe șold. Răsuciți puțin cămașa.

PAULESCU: Ce este? A!

KATRIN: Se obișnuiește cînd treci dintr-un continent în altul. *(Îi înfige acul în braț și îi face o injecție.)*

PAULESCU: Va să zică, dumneata cumulezi mai multe funcții în colonie.

KATRIN: Sîntem puțini cei care știm să facem și altceva decît să cultivăm cereale și să creștem vite. Ești binevenit, domnule Paulescu ! Conducerea noastră o să aibă neapărată nevoie de dumneata, dar o să te rugăm întîi să lucrezi într-un detașament, să cunoști, ca să zic așa, pe cont propriu viața coloniei. Autoritatea dumitale asupra coloniștilor va fi pe urmă la fel de mare ca și a noastră.

PAULESCU: Deci, îmi vorbești în numele conducerii?

KATRIN: Da.

PAULESCU: Și nu e de dorit să am vreo inițiativă?!

KATRIN: Nu înainte de a lucra într-un detașament. Dacă dorești, poți să pleci la Pabaco, dar noi zicem că e mai bine să lași chestiunea școlii pe seama coloniștilor, să-ți faci întîi un nume bun printre ei, și abia pe urmă să punem problema școlii. Cei din Pabaco n-or să ne ajute, așa că va trebui să recurgem tot la brațele alor noștri.

PAULESCU: Cîți copii sînt în colonie?

KATRIN: Cel puțin două sute.

PAULESCU: Și toți sînt analfabeți?

KATRIN: Nu e nimeni analfabet.

PAULESCU: Nu înțeleg.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

KATRIN: Domnule Paulescu, eu aș putea să te fac să înțelegi, că nu mă doare gura, dar nu sîntem siguri că dorești cu adevărat să devii colonist aici la noi; începe întîi și lucrează și atunci o să ne convingi...

PAULESCU: Așadar, eu trebuie să vă conving pe voi că vreau să devin colonist, și nu voi că aveți nevoie de încă unul.

KATRIN: Bineînțeles. Nu putem primi pe cineva care nu vrea să vină. Ar fi absurd!

PAULESCU: Ai dreptate. Beneficiarii civilizațiilor înfloritoare uită cu timpul că voința indivizilor care le-au creat trebuie mereu dovedită și de aceea încep la un moment dat s-o admire la barbari. Stupid adevăr! Nu mă voi conforma lui, stimată domnișoară, și voi începe prin a refuza să vă dovedesc că vreau să devin colonist. Voi fi fără dovezi.

KATRIN: Nouă ne e indiferent pe ce cale veți veni spre noi, v-am spus că sînteți binevenit. Dar v-am arătat calea cea mai ușoară.

PAULESCU: Adică?

KATRIN: Trebuie să începeți prin a vă cîștiga hrana și dreptul de a locui într-una din casele noastre. N-avem posibilitatea să vă avansăm ceva din viitorul dumneavoastră salariu de profesor și nici nu vă putem ține, chiar dacă dumneavoastră aveți bani; coloniștii au să creadă că vi i-am dat noi, din fondul comun.

PAULESCU: Se contează deci pe ceea ce oamenii pot crede în rău?

KATRIN: Domnule Paulescu, numai răul e dăunător, și e normal să ținem seama numai de el. Ceea ce oamenii pot crede în bine, întrucît ne poate interesa în cazul de față? Sigur, cei mai mulți se vor bucura că vom avea printre noi un om învățat, care va avea grijă

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

de copiii noștri, dar întîi că nu toți au copii și, în al doilea rînd, noi nu trăim încă bine ca să ne gîndim la ce ne-ar folosi să plătim un profesor... Dacă acest profesor începe prin a-și plăti singur salariul, muncind cu ei împreună, atunci...

Paulescu: Am înțeles! Nu voi mai pleca la Pabaco!

Katrin: Mă bucur sincer! Aș fi regretat dacă ne părăseați.

Paulescu: Așa este, domnișoară, ne place să fim împreună, cei de-o vîrstă, și nu sînt decît cîțiva ani cînd avem chipuri frumoase, oriunde ne-am duce pe pămînt. Sînt și eu nedumerit să te găsesc pe dumneata pe aceste locuri. De unde vii?

Katrin: Din Germania! Nu mi-aduc aminte de lungul voiaj pe care l-am făcut, știu doar că mi-era tot timpul somn și din cînd în cînd vomitam. Eram foarte mică!

Paulescu: Și cine te aducea?

Katrin: Tata. Mama murise în Berlinul în flăcări, parcă le văd...

Paulescu: Înțeleg. Tatăl dumitale era nazist, unul din cei mai mari, probabil, care a putut fugi.

Katrin: Nazist? Ce este asta?

Paulescu: Partizan al lui Hitler.

Katrin: Cine era Hitler?

Paulescu: Führer-ul Germaniei.

Katrin: Führer! Nu știu, mie tata nu mi-a spus nimic de cînd îl știu.

Paulescu: Și unde e acum tatăl dumitale?

Katrin: A murit acum trei ani. El era șeful coloniei.

Paulescu: Și nu te-a învățat istoria Germaniei?

Katrin: Mă ducea cu o șaretă la școală, eram mai aproape de Trinidad, într-un sat, da' nu prea m-am omorît cu învățatul. Pe urmă am venit aici și mi-am spus:

colonia are nevoie de-un sanitar. Și m-am băgat să învăț în spitalul din Pabaco...

PAULESCU: Nu m-aș mira să aud că faci și operații cu un simplu cuțit, pe care îl smulgi de la centura cutărui colonist.

KATRIN: Nu, de ce să fac așa? Se vindecă singur!

PAULESCU: Așa e! Iată secretul de bază al medicinii! Și unde îl găsesc pe acest domn Joachim?

KATRIN: August! Du-te și arată-i unde îl poate găsi pe domnul Joachim. *(Paulescu iese.)* Spune-i domnului Joachim să treacă deseară pe la mine. Dă-i hîrtia asta.

Scena a 3-a

Într-o parte a cîmpiei coloniei, plină de verdeață și lumină, băieți și fete pasc vitele și se joacă, Holz, Hanna, Wilhelm, Paulescu, Joachim.

UN BĂIAT *(care a încercat să treacă pe sub un ciomag și a căzut; rumoare, rîsete)*: Cu o singură mînă nu se poate! *(Figura se repetă de către alții, și cad; rîsete, rumoare veselă.)*

HANNA: Unde te uiți, Wilhelm? Încearcă și tu, și dacă n-o să cazi, să știi c-o să mă mărit cu tine chiar mîine.

HOLZ *(strigă)*: Uitați-vă aici acuma, ia faceți loc să vedeți cum o să trec eu, și cu dreapta, și cu stînga.

(Paulescu și Joachim intră și privesc; lui Holz îi iese jocul cu ușurință.)

PAULESCU: Domnule Joachim, cine e acest *ludibundus* de colo?

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

JOACHIM: Poftim?

PAULESCU: Cine e băiatul ăla, care se pricepe să facă figurile alea, de se uită toți la el cu gura căscată?

JOACHIM: Un băiat...

PAULESCU: Adevărat, puteam să cred că e un hermafrodit, vesel cum e! E un băiat vesel!

JOACHIM: Cel mai vesel...

PAULESCU: Cum îl cheamă?

JOACHIM: Holz...

(Se îndepărtează, Holz se apropie de Hanna; se așează.)

HOLZ: Am auzit ce i-ai spus lui Wilhelm...

HANNA: Pe toate le auzi tu... Mai bine ai auzi mai puține...

HOLZ: De ce?...

HANNA: Așa...

HOLZ: Ce zici de domn' profesor? Îmi pare rău că nu e și el mai voinic... *(Mirat.)* Dar am auzit că a venit de la Trinidad pe jos... O fi adevărat?

HANNA: De, mai știi... Du-te și tu și întreabă-l.

HOLZ *(rîde)*: Lasă, c-o să-l întreb eu... *(Tăcere; Hanna dă să se îndepărteze.)*

UN BĂIAT *(fluieră cu limba țărănește, lung și gîlgîit)*: A trecut o zebră, hai după ea.

ALT BĂIAT: Vedeți să n-o prindeți! *(Fug toți, Holz și Hanna rămîn singuri.)*

HOLZ: Nu știu ce ți-a plăcut ție totdeauna la Wilhelm! Ia spune, Hanna, chiar te măriți cu el?

HANNA: De ce să nu mă mărit, nu-l oprește nimeni să mă ia.

HOLZ: Ce vrei să spui? Că pe mine mă oprește?

HANNA *(rîde)*: Ha!

HOLZ: De ce rîzi așa? Zău, eu... Dar nu știu de ce, cînd mă apropii de tine, parcă mi-e frică de ceva... Adică nu cînd mă apropii, cînd te uiți la mine, nu știu ce ai în ochi...

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

HANNA *(rîde)*: Ha, frică de mine, auzi ce zice! Mai zi o dată! Știu eu de cine ți-e ție frică, cît ești de mare!

HOLZ: Hanna, eu știu că într-o vreme tu vorbeai altfel cu mine, eu mă gîndeam chiar că într-o zi...

HANNA: Cînd a fost asta?

HOLZ: Cînd a murit tatăl tău, dar atunci am aflat că erai în vorbă cu Wilhelm și...

HANNA: Și? Ce-ai avut cu Wilhelm? Ce-ți făcuse?

HOLZ *(nedumerit)*: Mie? Nimic! Dar ce i-am făcut eu lui?

HANNA: A! Tu nici măcar nu ții minte! Holz! Ce bine ar fi ca tu să mori!

HOLZ *(rîde)*: Ce voce duioasă poți să ai tu! *(Trist.)* Da' de ce vorbești cu mine așa?

Scena a 4-a

Pe malul unui rîu, sub niște arbori, la umbră; coloniști bărbați și femei; apoi Winter, Paulescu, Hanna.

ÎNTÎIUL COLONIST: O vedeam cu ochii noștri în oraș, era o fată... Era așa de... Nu știu cum să-ți spun...

AL DOILEA COLONIST: Așa cum e Katrin?

ÎNTÎIUL COLONIST: Nu, că era blondă și avea niște ochi albaștri.

AL TREILEA COLONIST: Cum e Hanna Hecker?

ÎNTÎIUL COLONIST: Nu, că era așa mîndră! Mi-aduc aminte cum treceam pe lîngă Paulskirche din Frankfurt pe Main, unde eram electricieni, uite așa ne scoteam șepcile, pînă la genunchi, în fața ei, cîte șase inși, și ea ținea fruntea sus și nu ne răspundea nici măcar

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

printr-o mişcare a capului, ci prin pleoape, le lăsa doar aşa, în jos, că ne-a văzut... Ehe! M-am căsătorit, a venit războiul, am venit pe urmă aici... Am aproape cincizeci de ani, şi tot n-o uit... Ce s-o fi ales de ea...

AL TREILEA COLONIST *(rîde de se înăbuşă)*: N-ar fi rău să faci un drum pînă la Frankfurt pe Main, s-o vezi... He-he-he! He-he-he! He-he-he!

ÎNTÎIUL COLONIST *(schimbă vorba)*: Uitaţi-vă, Winter a făcut rost de portocale.

AL DOILEA COLONIST: Winter ăsta mănîncă tot timpul, şi cînd te uiţi la el, parcă e o gloabă.

AL TREILEA COLONIST: Cică într-o zi l-a chemat domnul Joachim să spele pe jos în birou. Sub pat era oala cu arpacaş cu prune şi carne. Nu-ş'-ce face domnul Joachim şi iese niţel pe-afară... Cînd se întoarce, Winter nu mai era. Scoate domnul Joachim capul pe geam şi strigă: Winter! Nimic. Pierise Winter. Căutaţi-l cineva, zice, să vie să termine de spălat pe jos, unde dracu să-l ia s-a cărat? Şi se aşază să lucreze la birou. Cînd odată aude aşa, de sub pat, un clefăit ca de cîine care se îneacă cu ce-a înghiţit, şi se apleacă domnul Joachim şi îl vede acolo. „Ieşi afară", zice. Winter se uita la el holbat. „Ieşi afară", zice domnul Joachim. Nu vrea să iasă de-acolo, pînă l-a apucat domnul Joachim de-un picior şi l-a tras. *(Rîd.)*

AL DOILEA COLONIST: Să-l lăsăm să se apropie. Nu vă uitaţi la el.

ÎNTÎIUL COLONIST: I se vede cămaşa umflată la spate, le-a dat mai pe spinare, să nu se bage de seamă.

AL DOILEA COLONIST: Şi dacă nu se opreşte, ce-i facem?

AL TREILEA COLONIST: Îl strigăm. Lăsaţi, că-l strig eu, Winter, unde ai plecat? Treci încoace, că peste un

ceas trebuie să plecăm, treci și te odihnește! *(Intră Winter.)*

Winter *(înghite speriat)*: Nu, că eu mă duc acum să-i spăl rufele domnului Joachim, nu mai merg la trestie. *(Coloniștii năvălesc asupra lui, îl apucă de picioare și îl întorc cu capul în jos, luîndu-i portocalele.)*

Întîiul colonist: Winter, dacă îmi speli și mie izmenele, îți dau și cămășile.

Winter: Du-te dracului.

Al doilea colonist: Ce portocale bune! De unde le-ai luat, Winter?

Întîiul colonist *(se oprește)*: Dă-mi și mie una.

Al doilea colonist *(îi dă)*: Ce mai face dom' profesor? Mai zace?

A doua colonistă: Nu, i-a mai trecut... Lucrează!

Întîia colonistă: Zice el că e profesor!

Al doilea colonist: E chiar profesor!

Al treilea colonist: Ți-aș spune eu ce fel de profesor e! E el profesor cum sînt eu primar la Pabaco.

Întîia colonistă: Cine știe ce-o fi făcut pe-acolo de unde vine!

Întîiul colonist: Așa e, ce-o fi cu Holz, nu înțeleg.

Al treilea colonist: Holz, spunea Fliesbach, chiar cu o zi înainte, a rebotezat pe Peter Schmitz, și-acuma are Peter... *(Își arată gura și face un gest elocvent.)* Rîdea Fliesbach. De ce rîzi, zic, tîmpitule?

Al doilea colonist: De ce rîdea?

Al treilea colonist: Asta l-am întrebat și eu, și îl văz că se strîmbă...

Întîiul colonist: Fliesbach ăsta!

Întîia colonistă: Spune-le ce-a pățit Hanna azi.

A doua colonistă: De dimineață, cînd s-a dat jos din pat, odată am auzit-o din curte cum scoate un

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

țipăt. Am crezut c-a mușcat-o vreun păianjen negru de picior, îți spărgea urechile... Ne-am dus la ea, i-am turnat o găleată de apă în cap, și a leșinat...

AL DOILEA COLONIST: Ce se întîmplase?

A DOUA COLONISTĂ: Își cumpărase și ea o pereche de pantofi de lucru, că avea picioarele pline de răni, nu mai putea să meargă desculță. Ieri a adus domnul Joachim zece perechi de la Pabaco. Și noaptea nu se știe cine i le-a schimbat cu unii rupți.

AL DOILEA COLONIST: Ce vorbești!

A DOUA COLONISTĂ: Da, acuma umblă iar desculță.

ÎNTÎIUL COLONIST: Domnul Schulze tot nu s-a întors cu madam Lindeman și Wolfgang de la Trinidad.

AL DOILEA COLONIST: O să se întoarcă ei! D-aia tăiai tu azi la trestie de-ai fi zis că-ți gîțîi singur țurloaiele cu cosorul, de grija lui madam Lindeman și a lui Wolfgang?

ÎNTÎIUL COLONIST: Cum o mai fi la Trinidad? Ce-aș mai da să mă mai văd o dată în Trinidad!

AL DOILEA COLONIST: De ce, te-ai născut în Trinidad?

(Prins de o exasperare bruscă, întîiul colonist îl lovește; nu sare nimeni, se despart singuri, disperați și istoviți.)

PAULESCU *(intră)*: Bună ziua.

AL DOILEA COLONIST *(vesel)*: Bună ziua, domn' profesor. Cum merge?

PAULESCU: Mai bine.

AL DOILEA COLONIST: Cum e cînd aruncați două priviri în viață? Asta a spus-o cutare poet, nu-i așa, domn' profesor?

PAULESCU: În orice caz, după dumneata, mai bine decît cînd îți arunci una în cărți.

AL DOILEA COLONIST: Numai că omul nu are trei priviri, domn' profesor!

PAULESCU: Are un ochi la spate, numai să nu dormi cu el, să te pomenești cu cineva că-ți dă una după ceafă, în semn de prietenie, și-ți fură și pantofii din picioare.

AL DOILEA COLONIST: Asta e ca o glumă, domn' profesor.

PAULESCU: Ce vrei să spui?

AL DOILEA COLONIST: Nimic.

PAULESCU: Ba da, te crezi nemuritor și înduri orice, și fiecare răsărit de soare îl vezi dintr-o groapă din ce în ce mai adîncă. Pînă n-o să-l mai vezi de loc.

AL DOILEA COLONIST: Din contră, domn' profesor, sînt prea muritor, și nu de groapă mi-e frică, ci de foame și de sete. Nici un om nu le suportă.

PAULESCU: Cine îl pune să le suporte? Cu speranța în inimă, face tot felul de josnicii, și cînd alții mor pentru el, ca să-l elibereze, îl găsești mîncat de gărgărițe pe dinăuntru.

AL DOILEA COLONIST: N-o să trăiți mult, domn' profesor, dacă o să puneți la inimă suferințele unei fete. La noi în colonie nu trebuie să vă îndrăgostiți.

PAULESCU: Nici nu mă voi îndrăgosti și nici nu mă interesează suferințele cutărei fete. *(Intră Hanna.)*

AL DOILEA COLONIST: Hanna, uite, domn' profesor ne ia pe noi la rost din pricina ta.

ÎNTÎIA COLONISTĂ: Cică o să cădem nu știu unde!

ÎNTÎIUL COLONIST: Și o să ne mănînce gărgărițele.

AL TREILEA COLONIST: Succes, domn' profesor. *(Pleacă.)*

AL DOILEA COLONIST: Și dacă o să ajungi șef...

ÎNTÎIUL COLONIST: Apă și pîine ne-ajunge, domn' profesor, iar zahăr avem destul, bere nu prea avem, și cînd o să îmbătrînim, să nu cădem în gaura aia în care zici și să murim ca niște cîini...

AL DOILEA COLONIST: Să ai grijă de noi, domn' profesor. *(Ies toți.)*

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

PAULESCU: E adevărat ce-am spus, domnișoară, n-o să mă îndrăgostesc de vreo fată de-aici, dar pe tine îmi place să te văd. Cînd mă uit la tine, mă simt tot atît de singur și de fermecat ca în mijlocul unei grădini. De mult vroiam să te întreb, chiar de cînd te-am văzut, care e porcul care a grohăit prima oară prin grădina asta? Fiindcă frumusețea excită mai tare pe desfrînați decît pe virtuoși... De ce nu-mi răspunzi? Nu cumva nu e adevărat?

HANNA: Nu.

PAULESCU: Cum se poate? Înseamnă că toți băieții de-aici se întrec unii pe alții care să fie mai cumsecade.

HANNA: Nu.

PAULESCU: Atunci ești îndrăgostită!

HANNA: Nu sînt.

PAULESCU: Foarte bine, nici să nu te îndrăgostești curînd, fiindcă atunci ai să începi să miroși a bărbatul cu care ai să te culci, și steaua ta o să apună.

HANNA: Steaua mea o să-mi apună și-așa!

PAULESCU: S-ar zice, domnișoară, că ceva te împiedică să trăiești cum ți-ar plăcea. Bănuiesc că faptul că ești frumoasă și că nu ești în același timp vicleană. Sau ești?!

HANNA: Nu pot să stau de vorbă cu nimeni. Și atunci nimeni nu stă cu mine de vorbă.

PAULESCU: Vrei să spui că nimeni nu-ți face curte?!

HANNA: Da.

PAULESCU: Și crezi că am să pot eu să aflu de ce? Primul lucru pe care îl află în viață o fată, chiar dacă e proastă din naștere, sînt dușmanii ei. Azi-noapte ți-au furat pantofii, cine ți i-a furat?

HANNA: Nu știu.

PAULESCU: Nu cumva ești proasta satului?

HANNA: Nu.

PAULESCU: Atunci cum de nu știi cine ți i-a furat? *(Aparte.)* Foarte ciudat, i se fură ce poartă în picioare, dar nu ce are între picioare. *(Fetei.)* N-oi vrea să spui acuma că ești zeița coloniei, de nu se atinge nimeni de tine?!

HANNA: Dacă mi-au furat pantofii, cum o să fiu zeița coloniei?

PAULESCU: Ți i-o fi furat o femeie, nu un bărbat!

HANNA: Dă-i dracului de pantofi. O să merg și desculță. *(Tăcere.)*

PAULESCU: Asta înseamnă că vrei ceva de la mine! *(Tăcere.)*

HANNA: Din pricina lui. Dar și lor le e frică, nu pun mîna să-i înfigă un cosor în spinare. Nici nu știi ce le face! Uită-te la cîte unul cum umblă săptămîni de zile cu nasul și gura strivite. Și măcar dacă ar fi adevărat ce zic unii, că eu nu zic că nu e și el băiat bine făcut, dar măcar să-mi fi dat și el o dată bună ziua, de față cu toată lumea, ce mai faci, Hanna? Atunci de unde? Și să-i vezi cum stau jos cu gura năclăită de sînge, și ai zice că sînt și veseli, ptiu! Cînd vine cîte unul nou, fac circ mare și tac din gură, nu-i spune nimeni ăluia să se ferească, și mă mir că nu ți-au făcut și ție pînă acuma, dar n-o să scapi, uite, eu îți spun să știi! *(Tăcere.)*

PAULESCU *(aparte)*: Credeam că cunosc destul limba asta, ca să înțeleg orice mi-ar spune cineva. *(Fetei.)* Așadar, Hanna, pînă la urmă tot despre o istorie încîlcită, cu un băiat, e vorba!

HANNA: Care băiat?

PAULESCU: Ăla care zici că nu știu ce le face la ceilalți și o să-mi facă și mie din pricina ta.

HANNA: O să-ți facă, da' nu din pricina mea. Unul singur a scos o dată un cuțit din buzunar și i-a spus: Dacă te apropii, te omor. Și l-a lăsat în pace. Asta să

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

faci și tu. *(Fata scoate un cuțit mic din buzunarul pantalonului ei de lucru, și i-l dă.)* Mi-au furat ei pantofii, le-am furat și eu lor un cuțit. Bagă-l aici în pămînt, lîngă buturuga asta, și în ziua cînd o să te „boteze", aflu eu și-ți spun din vreme să vii să-l iei. *(Sapă pămîntul și ascunde cuțitul.)* Dar să nu uiți unde e!

PAULESCU: Hanna, văd că ai pus ochii pe mine, bravo! He, era gata să te cred neroadă. Se spune că dacă te iei după măgar, te duce la stînă. Dar dacă te iei după o fată, nimeni nu poate să spună unde te duce. Fiindcă ai furat cuțitul, lasă-l aici îngropat, dar uite ce te rog, spune-i băiatului ăluia că nu e sigur dacă atunci cînd o să vrea el să mă „boteze", cum zici, eu o să pot să-i fac pe plac, mai ales că asta e, după cum am înțeles, un fel de obicei, dar spune-i că nu e sigur că o să pot.

HANNA: Să nu cumva! Îți strîmbă gura și-ți rupe dinții.

PAULESCU: Gura se drege singură și dinții se pot pune la loc, Hanna, să știi că n-o să mă convingi tu să-l umilesc pe băiatu ăsta, care probabil că nu te iubește fiindcă e prea îngîmfat.

HANNA: Nu e adevărat. Nu pentru mine vreau, pentru tine. Mi-a plăcut și mie o dată un băiat, țineam foarte mult la el, era prieten cu tata, adică tata îi jurase lui taică-său să aibă grijă de el. Și cînd a murit și tata...

PAULESCU: Da' tat-său unde a murit?

HANNA: Cică la Berlin, demult, noi eram mici, nu mai știu cum a fost, cică era război... Povestea tata cînd nu era Wilhelm de față, a trecut pe sub o poartă și i-a căzut lui tat-său o bombă drept pe el, l-a zburat în bucăți, și o bucată de carne i-a căzut și lui tata uite aici pe umăr, și el o dată a zvîcnit

așa din umăr, s-o arunce jos. D-aia tata a rămas pe urmă cu zvîcnitura asta, nici un doctor, zicea, nu poate să-l vindece, că i se lipise pe umăr, n-a putut s-o dea jos dintr-o zvîcnitură. Uite așa făcea, dar nu tot timpul, erau zile cînd nu se vedea. Da' el zicea că tot simțea...

PAULESCU: Și mama lui Wilhelm ăsta trăiește?

HANNA: Nu mai trăiește nici ea, spunea tata că a murit în adăpost, înecată de apă.

PAULESCU: Ce fel de apă?

HANNA: Nu știu, așa zicea că erau într-un tunel, sau adăpost, și a dat apa peste ei și i-a înecat pe toți, că erau mulți.

PAULESCU: Și Wilhelm cum a scăpat?

HANNA: Wilhelm era la țară, la bunica lui, tata a găsit-o ca vai de capul ei, îi dărîmase casa un tanc, dar ea și Wilhelm tot mai trăiau.

PAULESCU: Aha! Și tatăl tău l-a luat cu el. Dar maică-ta?

HANNA: Nu, că nu l-a luat chiar atunci, mai tîrziu, cînd am venit aici. Mama trăiește, dar n-a vrut să vină cu tata, au divorțat, nu știu ce-au făcut.

PAULESCU: Și îți plăcea de Wilhelm!

HANNA: Îmi plăcea foarte mult, dar după ce a murit tata, nu știu ce s-a întîmplat cu el, săracu, parcă s-a blegit... adică nu... Îmi vine să plîng cînd mă gîndesc la el.

PAULESCU: Da' ce, a murit?

HANNA: N-a murit, dar s-a făcut așa blînd și duios. — Cum e Wilhelm? — Cum să fie, bine... Ce-i spui, aia zice și el.

PAULESCU: Așa o fi firea lui!

HANNA: Nu, că nu era așa, s-a făcut din ziua cînd a împlinit douăzeci de ani i s-a întîmplat și lui „să-l boteze"

Holz. Cică nu se putea, împlinea douăzeci de ani, își mai băteau și joc! Da' mi-e necaz că el știa, și înainte să-i dea Holz una și să-l arunce jos, parcă rîdea, nu știu ce era în capul lui, credea că dacă îl vede Holz așa zîmbind, o să-l lase în pace. Fiindcă pe unii îi lasă... Dar și ăia... *(Gest.)* Și de-atunci nu-mi vine să mai schimb vorbă cu nici unul, mă uit, și cînd le văd cîte-un dinte lipsă, parcă le văd fața strivită și zic că mai bine rămîn fată mare decît să mă sărut cu vreunul.

PAULESCU: Și ei?

HANNA: Ei, ce?

PAULESCU: Cum lasă ei o fată frumoasă să nu pună nici unul mîna pe ea?

HANNA: Nu știu! Unii spun că din pricina lui Katrin.

PAULESCU: De ce?

HANNA: Nu știu, sînt îndrăgostiți de ea!

PAULESCU: Ce vorbești?!

HANNA: Sigur, domnul Schaeffer, cu Katrin și cu domnul Schulze sînt șefii noștri, și nu știu ce-a zis într-o zi de mine Katrin, și de-atunci.

PAULESCU: Interesanți băieți! Și ție ți-e frică să nu ajung și eu ca Wilhelm! Dar ia spune-mi, Hanna, nu cumva pe domnul Schaeffer îl cheamă de fapt Martin Bormann?

HANNA: Nu știu, n-am auzit! Cine e Martin Bormann?

PAULESCU: De Hitler ai auzit?

HANNA: Nu.

PAULESCU: Hitler a fost Führer-ul Germaniei, el a fost cu războiul, și Martin Bormann era șeful cancelariei Reichului, al doilea după el, cum ar fi aici domnul Joachim. Ei, după război, au fost toți spîn-

zurați, și se spune că numai Martin Bormann ar fi fugit și ar fi pe-aici...

HANNA: Nu știu, o fi, el a venit după ce a murit tatăl lui Katrin, și domnul Schulze n-a zis nimic, da' lumea spunea că pe domnul Schulze îl lăsase tatăl lui Katrin șef.

PAULESCU: Ce zici tu de poza asta? Seamănă cu domnul Schaeffer?

HANNA: Cum o să semene? Ăsta e tînăr, domnul Schaeffer are peste șaizeci de ani!

PAULESCU: Mergem la cîmp.

HANNA: Nu. Vreau să fac baie.

PAULESCU: Vrei să faci baie cu mine?

HANNA: Nu pot.

PAULESCU: De ce?

HANNA: Să te văd și pe tine pe urmă pe jos...

PAULESCU: Deci l-ai iubit întîi pe Wilhelm.

HANNA: Trebuia să se întîmple în ziua aia și să ne căsătorim...

PAULESCU: Și nu s-a mai întîmplat...

HANNA: Nu.

PAULESCU: Să știi că eu am respect pentru fecioare, să nu-ți fie frică de mine.

HANNA: Nu mi-e frică! Fac baie cu tine. Dar să-mi juri că nici ție n-o să-ți fie frică și ai să faci cum ți-am spus.

PAULESCU *(o îmbrățișează)*: Cît ești de frumoasă, Hanna, ce ochi ai, ce frumos e părul tău! *(O sărută.)* Niciodată n-am sărutat o gură mai dulce ca a ta. Niciodată o fată n-a tremurat în brațele mele cum tremuri tu. De frica mea tremuri? Îți jur

că am să te ascult și n-o să mă vezi căzînd pe jos cu gura strivită. Mă crezi?

HANNA: Te cred.

PAULESCU *(o sărută, ea se zbate cu violență)*: Atunci de frica mea tremuri! Ți-e frică...

HANNA: Da...

(Se sărută din nou, ea se zbate iarăși, dar nu se mai desprind.)

CORTINA

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

ACTUL III

Scena 1

Într-o pădure la marginea coloniei. Paulescu și Hanna dorm în iarbă. Prin apropiere se află același rîu. Soarele apune.

PAULESCU *(se trezește):* Ah, ar trebui să mă țin departe de fata asta, mă adoarme lîngă ea ca pe-un țăran lîngă o vită. Iat-o, stă întinsă după o zi de trudă și o clipă de dragoste. Îi place să zacă pe pămînt. Ce bizar poate să fie sufletul unei fete, a venit la mine foarte neliniștită — probabil că tînărul Holz se pregătește să ofere coloniștilor spectacolul mult așteptat —, nu mi-a spus nimic, și apoi a adormit, ca și cînd îmbrățișările noastre tăcute i-ar fi istovit

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

sufletul. Se produce un schimb, îmi dă mie toate forțele ei, să nu mă las înfrînt de băiatul acela! Ca și cînd niște pumni pot înfrînge pe cineva! Ce s-o fi petrecînd de fapt? *(Se apropie în acest timp de un copac, bagă mîna într-o scorbură și scoate de-acolo ceva.)*

HANNA *(se trezește scoțînd un țipăt de spaimă)*: Unde ești?

PAULESCU: Aici! Ce e cu tine?

HANNA: Ce făceai acolo? Ce ai în buzunar?

PAULESCU: Nimic, niște bani... Mi-a spus Katrin că nu e bine să am bani și i-am ascuns aici. Dar acuma cred că pot să... Ce e cu tine?... Aș vrea să mergem duminică la Pabaco, și nu pot, eu să merg cu hainele mele bune, și tu... Dar ce ai? Dormi cu ochii deschiși?

(Hanna își trage brusc răsuflarea și izbucnește în plîns; se întinde pe jos, se apucă cu mîinile de iarbă și rămîne nemișcată; plînsul ei e total, năprasnic și inexplicabil.)

PAULESCU: Așadar, ca să putem plînge, trebuie întîi să muncim, apoi să trăim o clipă de fericire, și după aceea să dormim. De ce ne-am mai trezi dacă asta ne așteaptă? *(Fata îl ascultă în tăcere, apoi se ridică încet, ca după trecerea unui val.)*

HANNA: Și tata spunea! La început, zicea, ne cunoșteam unii pe alții, știam de unde venim și din ce am scăpat, și acuma uite că nu mai știm nimic.

PAULESCU: Asta zicea el, dar tu nu știi nici de unde-ai venit și nici din ce-ai scăpat. Așa că tu ar trebui să știi...

HANNA: Cum să nu știu? Sînt singură!

PAULESCU: Dar sînt cu tine, putem să stăm acum liniștiți și să ne uităm amîndoi pe cer cum trec norii. Stăm și ne uităm. Avem totdeauna timp să aflăm ce ne paște.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

HANNA: Înainte, mă culcam seara frîntă, nu-mi păsa prea mult... Acum tremură inima-n mine. Și tu zici să stăm liniștiți...

PAULESCU: De ce, nu mai poți să te culci ca înainte?

HANNA: Nu, acuma mă gîndesc mereu la tine... Într-o vreme, înainte să vii tu, am început să umblu nespălată și ruptă. Mi-a fost cel mai bine, dar mi s-a făcut scîrbă, c-am văzut că Wilhelm se uită la mine, știi, parc-ar fi zis că se gîndește, c-o să se facă și el stăpînul meu... Înainte nu-ndrăznea.

PAULESCU: Înainte! Ce trecut poți tu să ai?

HANNA: Parcă-l aud și acuma pe tata prin casă, cînd sînt singură, și-mi aduc aminte de el: Hanna, zicea, cum faci tu, cînd pui mîna pe ceva parcă se face lună în jurul tău! Să nu te măriți decît cu unul care s-o îndrăgosti întîi de mîinile tale.

PAULESCU: Ia să ți le văd și eu.

HANNA: Sînt ușoare, să știi. Simți ceva? *(Îi pune o mînă pe umăr.)*

PAULESCU: Adevărat, parcă e o atingere de pisică sau de pasăre. Cine ți-a spus?

HANNA: Wilhelm. Se topea cînd îi dădeam o mînă. Dar asta mai demult...

PAULESCU: Ai prea multe daruri care te împing prea aproape de ceea ce crezi tu că trebuie să fie viața ta. Cînd mă uit la tine, văd că te uiți și tu la mine și mă ai în gînd în același fulger al clipei. De unde știi cine sînt eu?

HANNA: Să zici că vrei să pleci de-aici, dar de ce să pleci, unde să te duci, scria unul într-o zi că plînge, ar vrea să se întoarcă. În altă parte, zice, nu mai auzi pe nimeni vorbind limba ta, pe care o știi de mic, și rîul în care te-ai scăldat în toate verile, și pădurea, și ce să faci în altă parte?

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

PAULESCU *(aparte)*: Nu răspunde la ce-o întreb eu, inima ei bate pentru mine, dar mintea ei e prizonieră unor obsesii ciudate... Cînd am cunoscut-o, nu vroia decît un singur lucru, să aibă un bărbat...

HANNA: Zici că vrei să mergem duminică la Pabaco. O să mergem. Dar s-ar putea să nu mergem.

PAULESCU: De ce?

HANNA: Crezi că sîntem numai noi? Înainte îi spuneai lui *Herr* Joachim decuseară și el se uita afară pe geam și se scărpina la ceafă. O să plouă, zicea, du-te. Dar dacă vezi că se adună așa norii în partea asta, unde sîntem noi, îți iei picioarele la spinare și te întorci să strîngem fînul. Da' la început nici măcar nu trebuia să întrebi!

PAULESCU: Și pe urmă?

HANNA: Nu știu cum, ne-am pomenit cu unul care s-a pus la marginea drumului și ne oprea, ne întorcea îndărăt. Ce e cu tine, Franz, ești nebun, i-au spus oamenii și i-au spus comandantului; era atunci tatăl lui Katrin. Comandantul a rîs, l-a gonit de-acolo pe Franz ăla, nebunul. Dar n-a trecut mult și ne-am pomenit cu altul. Ăsta nu mai sta la discuție, avea o bîtă în mînă, nici nu vorbea. Îți făcea doar așa cu capul: îndărăt. Comandantul n-a mai rîs, a pus mîna pe-o hîrtie, a scris ceva pe ea și, zice, arată-i asta și o să-ți dea drumul.

PAULESCU: Și pe urmă?

HANNA: Dădea drumul! Pe urmă a murit tatăl lui Katrin și un timp a stat domnul Schulze comandant, pînă a venit domnul Schaeffer. Fugiți, zicea el, de la mine cu istoriile astea, plecați unde vreți, înțelegeți-vă cu șefii de detașamente cum lăsați treaba și duceți-vă și la Trinidad, dacă aveți chef, nu numai la Pabaco.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

PAULESCU: Și?

HANNA: Ce să te înțelegi cu șefii de detașamente?! Dacă ar fi după ăștia, nimeni n-ar trebui să se mai miște nici pînă la rîu. Noroc cu domnul Joachim, care a sărit pe ei, că vroiau să despartă bărbații de femei și băieții de fete și să ne facă niște dormitoare așa mari, ca să nu mai pierdem timpul! Așa ziceau ei!

PAULESCU: Și?

HANNA: Și ne duceam toți la domnul Joachim și ne înțelegeam cu el, pînă într-o zi, cînd nu s-a mai întors unul. Era un om foarte muncitor, te mirai de unde învățase el toate muncile! Toți țineam la el, și unii ziceau că de ce nu-l face pe el șef de detașament! Cum o să-l facă? Și după el au mai fugit vreo trei.

PAULESCU: Și?

HANNA: Și atunci s-a format o „comisie extraordinară" din cinci inși, nu știm cine sînt ăștia, și șeful de detașament face o listă cu cei care vor să plece duminica, o iscălește că răspunde de ei și o înaintează la comisie.

PAULESCU: Și?

HANNA: Și unii pleacă, alții nu pleacă! Și nu trebuia să zici nimic de nimeni, fiindcă nu știi cine e în comisie; cum s-a întîmplat cu unul, care nu știu ce le-o fi zis, și ba pleci săptămîna viitoare, ba săptămîna ailaltă, pînă l-au găsit spînzurat în grajd. Da' asta n-ar fi nimic!

PAULESCU: Sigur, de ce să fie? Ăsta a avut un cap de pasăre, există o pasăre care își bagă gheara în gît dacă pui mîna pe ea și nu-i mai dai drumul. Dar sînt și păsări care cît le prinzi, încep să cînte. Papagalii, de pildă. Ăștia chiar repetă atît de bine ce zici tu, că nu-ți faci nici o grijă cu ei!

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

HANNA: N-ar fi nimic, că pînă la urmă tot te duci, dar uite la băiatu-ăsta!

PAULESCU: Cine, Holz?

HANNA: Da.

PAULESCU: Ei, ce e cu el?

HANNA: Pe vremea cînd trăia tata, știai una, că dacă muncești, toată lumea te vorbește de bine. Dacă se lega vreunul de tine și cine știe ce-ți zicea, săreau ceilalți. Acuma nu mai sare nimeni! Tu muncești de curge sudoarea de pe tine, și el te minte ca un nerușinat, de față cu tine îi spune domnului Joachim că nu tu ai lucrat pe locul ăsta, el a lucrat...

PAULESCU: Și domnul Joachim ce zice?

HANNA: Noroc că mai e el, dar crezi că nu se duc mereu la comandant și îi cer să-l schimbe? De cînd au murit coloniștii vechi, nu mai le e frică de nimeni.

PAULESCU: Nu e nimic, Hanna, o să muriți și voi, cei care vă mai amintiți cum a fost la început, și atunci toată lumea o să respire ușurată. O să fie o sărbătoare populară, și toată lumea o să joace și o să cînte. Fă-te și tu că nu știi nimic, și ai să vezi cum se schimbă, așa, pentru tine toate culorile...

HANNA: Nu pot să-l uit pe tata și pe Wilhelm și cum am copilărit noi împreună. Aveam și o grădină mică, și ne-a luat-o cînd tata mai trăia, dar era bolnav, îl durea rău capul și parcă ardea cămașa pe el. — De ce îmi luați grădina? a întrebat tata. E a mea, eu am săpat-o și îngrijit-o, cine a hotărît să mi-o luați voi mie, nu e teren destul cît e pampa de mare?

PAULESCU: Și ce i s-a răspuns?

HANNA: Că așa a hotărît adunarea generală.

PAULESCU: Ei! Dacă așa a hotărît adunarea generală, ce poți să mai faci? Hanna! *(O ia în brațe.)* Să știi

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

că nu mai există grădini nicăieri, trebuie să le uităm!

HANNA: Ți-am adus asta! Bagă de seamă, că mîine te pîndește Holz după masă.

PAULESCU *(ia cuțitul și-l aruncă în rîu)*: Nu i-ai spus ce ți-am zis să-i spui!

HANNA: Ba da, dar s-a făcut că n-aude.

PAULESCU: Nu pot să scot cuțitul fără să mă gîndesc cu adevărat că trebuie să-l omor! Și cum să-l omor cînd nu știu ce vrea de la mine?

HANNA: Ajungea să te vadă cu el în mînă, acuma ce-ai să faci?

PAULESCU: O să-l las să-mi dea cîțiva pumni! Era odată un filozof, care trecea liniștit pe stradă și cineva i-a tras cîteva picioare în spate. — De ce nu vă supărați, a zis atunci un elev al lui, lăsați-mă pe mine să-l aranjez. — De ce, a zis filozoful, dacă m-ar fi lovit tot așa un măgar cu copitele, ar fi trebuit să-l dau în judecată? Așa și tu, dacă o să-mi dea măgarul de Holz cîțiva pumni, să scot cuțitul și să-l omor?

HANNA *(strigă)*: Ah, mi-ai jurat! Dacă aș fi știut, aș fi fugit de tine.

PAULESCU *(o ia în brațe)*: Nu! Să nu-ți fie frică. Nu sînt eu chiar așa slab. *(O smulge de la pămînt și o poartă pe brațe.)*

HANNA: Nu, iar o să-l ajute, ai să vezi!

PAULESCU: Nu te mai gîndi la el. *(O depune jos, o îmbrățișează.)* Ia încearcă și te gîndește numai la mine! Eu numai pe tine te văd, nici nu mai știu de unde am venit și unde o să mă duc, dar parcă numai pe tine te-am căutat...

HANNA: Dacă aș fi singură, n-aș putea să mă duc nicăieri, fiindcă nu știu decît să muncesc, dar acum o să

muncesc pentru tine, acolo unde o să fii profesor, oriunde.

PAULESCU: Să nu vorbești! Să nu spui la nimeni! Să taci și să aștepți...

Scena a 2-a

Biroul conducerii coloniei; Schaeffer, Schulze.

SCHAEFFER: Ei, Schulze, ce s-a întîmplat, văd că domnul Ricardo nu vrea să se lase pînă nu ne distruge. Crede el! Ce e cu madam Lindeman și Wolfgang Beil?

SCHULZE: Madam Lindeman, în anul cînd a sosit ea în Trinidad, a cunoscut acolo pe cineva, tot un german, dar care era vechi în oraș, neînsurat. S-au înțeles să se căsătorească, dar nu imediat, că și ăla era ca și ea, nu prea avea unde să stea și urma să strîngă amîndoi ceva bani... Ei, și nu i s-a dat drumul...

SCHAEFFER: Cine nu i-a dat drumul?

SCHULZE: Întîi Meinhardt, pe urmă Reinhardt, pe urmă, în ultima vreme, Kranz...

SCHAEFFER: De ce n-a venit la mine să-mi spună? N-ai întrebat-o? Sau la dumneata.

SCHULZE: Cică a venit, dar...

SCHAEFFER: Dar ce?

SCHULZE: Dar că, cu toate că noi i-am dat drumul, s-a opus Kranz și n-a lăsat-o să plece.

SCHAEFFER: De ce? Ce-avea cu ea?

SCHULZE: Păi fiindcă știa că n-o să se mai întoarcă...

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

SCHAEFFER: Da... Și spune mai departe. Vorbim noi pe urmă și cu domnul Kranz. Era cazul s-o lase să plece, dacă femeia se mărita, putea să-și aducă bărbatul aici.

SCHULZE: Cică așa i-ar fi spus și Kranz, să vie bărbatul ei aici.

SCHAEFFER *(urlă)*: Da, dobitocul, dar întîi trebuia s-o lase să plece să se mărite. Trebuie schimbat Kranz, îl trimitem noi frumos să rînească la grajduri, să se învețe minte să mai treacă peste un ordin al nostru.

SCHULZE: Ei, și ajunge ea acolo și află că între timp ăla se însurase, nu mai putuse s-o aștepte. Și atunci a apucat-o isteria și s-a dus la poliție și a spus ce i-a trecut prin cap... Băiatul, Wolfgang, era în aceeași situație, dar fata îl aștepta, ăsta nu se mai întoarce, n-am reușit să-l conving.

SCHAEFFER: Dar madam Lindeman se întoarce?

SCHULZE: Desigur. I-am lăsat ceva bani, să se mai distreze și ea cu copiii prin oraș, și mi-a dat o declarație pe care am trimis-o la ziare, în care spune că a făcut un pas nechibzuit... O să apară...

SCHAEFFER: Bine, Schulze! Dă-l încolo pe Wolfgang...

SCHULZE: Nu e bine!

SCHAEFFER: Nu înțeleg.

SCHULZE: Declarația din Parlament a lui Ricardo a stîrnit un scandal nemaipomenit, au apărut știri și în presa din Europa. Au ordonat o anchetă, să se dezgroape din cimitir cei trei morți de anul trecut, și că o să vie aici un magistrat...

SCHAEFFER: Să vie...

SCHULZE: Nu e bine! S-ar putea să ne pericliteze toate contractele, să rămînem cu trestia să ne putrezească aici... murim de foame...

SCHAEFFER: Fii liniștit! Am eu grijă. *(Intră Paulescu.)*

PAULESCU: Bună ziua.

SCHAEFFER: Bună ziua, domn' profesor. Cum merge? Văd că v-ați ținut pe principiul dumneavoastră și ne-ați ignorat complet. Poate nici nu știți cum ne cheamă. Nici noi nu ne-am abătut de la datoria noastră de șefi, așa cum ați spus, am avut grijă să nu vă uităm: o să aveți curînd o sală de clasă. Doriți ceva? *(Intră Katrin.)*

PAULESCU: Da, aș vrea să plec mîine la Pabaco...

SCHAEFFER *(nedumerit)*: Pleacă unde vrei, domn' profesor!

PAULESCU: Aș vrea să meargă cu mine Hanna Hecker! Ne întoarcem a doua zi.

SCHAEFFER: Katrin, nu înțeleg, i-ai spus tu lui domn' profesor că trebuie să ni se adreseze nouă dacă...

KATRIN: Hanna Hecker nu poate să meargă mîine la Pabaco, și dacă o să lucreze tot așa de rău ca în ultimul timp, o s-o repartizăm la detașamentul Lila, unde să învețe cum să taie trestia de zahăr. Umblă pe la rîu în loc să muncească.

PAULESCU: Nu te supăra, stimată domnișoară, Hanna Hecker e cea mai bună din detașamentul ei, întrebați-l pe domnul Joachim, dacă nu mă credeți pe mine.

KATRIN: Dacă ar fi să ne luăm după domnul Joachim...

SCHAEFFER: Ce spune șeful de detașament?

KATRIN: Ce spune, mai bine să nu mai discutăm.

PAULESCU: Să zicem că ce spune șeful de detașament e adevărat. Ce legătură are asta cu faptul că un om vrea să plece în ziua lui liberă la Pabaco sau în altă parte?

KATRIN *(vehementă)*: Cum ce are? Să stea aici!

PAULESCU: De ce să stea?

KATRIN: Așa! Să nu plece nicăieri...

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

PAULESCU: Nu înțeleg, stimată domnișoară. Dacă nu trebuie, de ce să stea?

KATRIN: Așa! Să stea aici *(arată pămîntul)*, să muncească pentru înflorirea coloniei, nu să se ducă și să se plimbe cu străinii.

PAULESCU: Cum să nu se plimbe? De ce?

KATRIN: Domn' profesor, doamna Lindeman și Wolfgang Beil au declarat la Trinidad că au fost bătuți cu biciul, că li s-au făcut nu știu ce injecții, că au fost torturați... De ce să-și calomnieze ei în felul ăsta compatrioții? Dumneata ai văzut cum trăim noi, muncim cinstit să devenim o colonie înfloritoare. Tot ce hotărîm se face cu aprobarea adunării. Cui nu-i place, să plece din mijlocul nostru. N-avem nevoie de ei! Să se ducă în raiul din Trinidad.

PAULESCU: Domnule Schaeffer, vreau să rămîn cu dumneata între patru ochi. *(Katrin și Schulze ies.)* Domnule Schaeffer, e adevărat ce spune domnișoara Katrin și nu înțeleg de ce au inventat cei doi fugari istoriile lor calomnioase. Dar cine poate să suporte cu ușurință să fie expulzat dintre ai săi, oricum ar fi ei, chiar dacă le poartă otrava în sînge? Oamenii pier și locurile rămîn, și omul vrea adesea să se întoarcă la ele; dumneata cu Katrin puneți mîna pe ele și speculați această mare neliniște a omului; aveți gustul puterii, îi țineți prizonieri cu voința lor, cea mai rafinată dintre puteri. Cine ești dumneata, unde ai învățat asta?

SCHAEFFER: Nu exagera, domnule Paulescu. Katrin e geloasă, poți să pleci liniștit cu domnișoara Hecker la Pabaco și să stați acolo cît vreți. Știu că ai ceva bani, acuma nu mai e cazul să te ferești, puteți să vă distrați fără grijă unde vreți, la Pabaco sau la Trinidad, sau chiar la Rio de Janeiro! Unde

îți place, domnul meu, nu e cazul să te formalizezi și să-mi pui întrebări de identitate. Sîntem aici cîțiva foști naziști, dar ne bucurăm de ocrotirea legilor acestei țări, pe care n-o interesează cine am fost mai înainte. Înseamnă că nici pe dumneata nu trebuie să te intereseze.

PAULESCU: Domnule Schaeffer, dumneata știi lucruri care au rămas, cel puțin pentru o parte a umanității, o enigmă. Îndată după război, toată lumea știa despre ce e vorba, parcă știam și eu, deși abia trecusem de cinci ani, și v-au spînzurat, v-ați sinucis sau ați fugit. Acum enigma se reface.

SCHAEFFER: Nu știu ce dorești de la mine, tinere. Ferește-te!

PAULESCU: Puține lucruri și nimic care să te coste mai mult decît posibilitatea de a supraviețui.

SCHAEFFER: Ce vrei să spui?

PAULESCU: Îți las frica, asta nu se împarte cu nimeni. Dar dumneata supraviețuiești de douăzeci de ani. Cu ce preț?

SCHAEFFER: Nu înțeleg.

PAULESCU: Umilința la care cineva e supus nu e o adevărată umilință și înjosirea nu e o adevărată înjosire cît timp cu ele se plătește speranța de a supraviețui! Dar nu a avut limite înjosirea la care voi ați supus pe omul prizonier pentru ca în cele din urmă să-l ucideți. De ce?

SCHAEFFER: Nu există răspuns. Nimeni nu poate să prevadă ce se întîmplă în clipa cînd descătușează anumite forțe. Nimeni, domnul meu! Și cu toate acestea, nimeni nu ezită prea mult să le descătușeze, avînd pe urmă de ales între anarhie și tiranie. Dumneata prezinți consecințele drept enigme! Așa vor rămîne pentru totdeauna: niște enigme!

PAULESCU: Vorbești ca un orb care spune că oriunde ar privi cu ochii lui stinși, tot un întuneric de catran întîlnește. Eu nu sînt prea fericit de ceea ce mi-au lăsat generațiile anterioare, dar nici nefericit, nu-i acuz, au făcut ce-au putut, inclusiv cei care, vizitînd după război lagărele voastre de exterminare, s-au dus mai încolo o sută de metri și s-au spînzurat de gardul lagărului, cu cravata, spre stupefacția imbecilă a ghizilor. Eu nu sînt un astfel de european, care doarme și apoi cînd se trezește se sinucide. Eu sînt treaz, și îți cer să-mi răspunzi.

SCHAEFFER: Te ascult, o să mă străduiesc să-ți spun tot ce știu! Dacă Germania avea mulți tineri ca dumneata, nu pierdeam războiul, domn' profesor... Deși la noi se spune că cu o sută de profesori țara e pierdută. Vă ascult!

PAULESCU: Domnule Schaeffer, în istoria războiului vostru n-am găsit nici o luptă, numai exterminări. Cînd a început adevărata luptă, ați pierdut.

SCHAEFFER: Nu înțeleg.

PAULESCU: Într-un război, un tînăr din generațiile următoare caută nu știu ce virtuți, și le găsește în eroismul celor care se apără sau în lupta indivizilor de a-și păstra nu știu ce sentimente: curajul sau iubirea... În istoria războiului vostru nu s-a auzit nici strigătul de disperare al femeii despărțită de iubitul ei, nici cîntecul tragic al celui care se jertfea apărîndu-și patria. Femeia a fost despuiată în hohotele de rîs ale soldaților și eroului i s-a ars gura cu lampa de benzină. A fost un război dus într-o tăcere sinistră, nu s-a auzit nimic, martorii acelor timpuri spun că n-au știut nimic, și unii dintre ei nici acum nu cred cînd li se amintește.

SCHAEFFER: Nu e păcat de dumneata, domn' profesor, să-ți spargi capul cu lucruri care nu mai sînt? Ori justificăm totul, și atunci avem dreptul la partea noastră de justificare, ori nu justificăm nimic, și atunci să vedem dacă globul nostru pămîntesc are baiere atît de solide ca omenirea înspăimîntată de ea însăși să se poată ține cu mîinile de ele și să nu cadă de pe scoarța lui.

PAULESCU: Să nu-mi spui! Înaintea voastră, omenirea se salva contemplîndu-și zguduită tragedia, și omul se oprea pe marginea abisului crutîndu-l pe viteaz, sau ocrotind cu prețul propriei lui vieți pe femei sau pe copii. Războiul apărea atunci în conștiință ca o fatalitate care punea pe moment stăpînire pe popoare și se aștepta sfîrșitul ca pe-o eliberare. Sfîrșitul războiului vostru însă... Vezi... Persistă îndoieli... Aici s-a produs ceva... După ce ați pierit, a rămas în urma voastră dubiul... Există totuși hotare pe care omul credea că nu le poate trece, și de fapt le trece...

SCHAEFFER: Dacă ai fi fost o victimă de-a noastră, ți-aș fi răspuns cine e vinovat că persistă acest dubiu. Dar nu ești și... Nu e mai bine să pleci cu Hanna Hecker și să te bucuri că ești tînăr?

PAULESCU: În țara de origină a tatălui meu, în secolul trecut, nu s-a găsit odată în Valahia un călău care să execute o sentință. A fost scos din adîncurile ocnei un condamnat pe viață, căruia i s-a promis libertatea dacă devine el călău. A refuzat! Acum omenirea e plină de călăi! Nu sînt atîția vinovați cîți călăi stau gata să-i ucidă. *(Intră Katrin și Schulze.)*

KATRIN: Domnule Paulescu, te caută domnișoara Hecker nu știu ce vrea să-ți spună.

PAULESCU *(se uită pe geam; aparte)*: E adevărat, ce poate să mai fie încă? *(Paulescu iese; în ușă îl așteaptă fata.)*

HANNA *(îl apucă de gît și îl sărută cu patimă, nu-i mai dă drumul și îl imploră)*: Nu ieși din birou. Spune-i comandantului despre ce e vorba, el poate să dea ordin să te lase în pace. Dacă ar fi aici domnul Joachim, l-aș fi rugat eu, dar a plecat de dimineață la Pabaco și ei atît au așteptat...

(În birou, Katrin și Schaeffer îngrijorați.)

SCHAEFFER: Nu înțeleg, dacă zici că ai reușit s-o convingi pe madam Lindeman să se întoarcă, atunci ce rost are această desfășurare de forțe?

KATRIN: Nu știu, *don* Pedro zice că nici un minut nu trebuie să mai stați, că el a pornit încoace cu toată poliția și nu trebuie să vă găsească aici.

SCHAEFFER: Dar ce s-a întîmplat?

KATRIN: Vă repet cuvînt cu cuvînt ce mi-a spus polițistul în civil trimis de *don* Pedro, a avut ordin să nu stea de vorbă cu dumneavoastră. În cîteva ore, colonia va fi înconjurată de un cordon de poliție. Și din Trinidad s-a trimis un batalion de soldați, cu un judecător însărcinat cu puteri depline. *Don* Pedro era foarte speriat.

SCHAEFFER: Gălăgios și imbecil deputat! Și pe *don* Pedro ce l-a apucat de s-a speriat așa?

PAULESCU *(afară, pe scări)*: ...Da, dar pînă la urmă tot ar găsi ei un prilej și m-ar provoca, mai bine să terminăm acum; du-te și amestecă-te printre ei, sau mai bine du-te unde-am fost ultima oară, așteaptă-mă acolo! Nu-ți fie teamă, fă ce-ți spun!

Scena a 3-a

Piața coloniei; Paulescu, Holz, Hanna, Kranz, coloniști. Paulescu intră și Kranz îi pune piedică; Paulescu însă își regăsește echilibrul.

PAULESCU: Domnule Kranz, după cîte știu, nu dumneata trebuie să te lupți cu mine!

AL TREILEA COLONIST: He-he, domn' profesor vrea să lupte. Holz, unde ești?

HOLZ: Aici sînt. Ce s-a întîmplat?

AL TREILEA COLONIST: Domn' profesor a lăsat-o azi pe Hanna și vrea să te învețe minte.

HOLZ: Așa e, domn' profesor?

PAULESCU: Ascultă, Holz, am auzit că celor ca tine degeaba le vorbești, că orice le-ai spune, ei îți răspund cu un rînjet. Că ai un cuțit la tine, și că după ce ai ascultat tot ce ți se spune omori cu el. E adevărat? *(Holz rînjește.)* Va să zică, e adevărat. Dar să știi că eu n-o să stau cu tine la discuție.

HOLZ: Ce vorbești, domn' profesor, te pomenești că ai și tu un cuțit?!

PAULESCU: Sigur că am.

HOLZ: Ia arată-l.

AL TREILEA COLONIST: Auziți, are un cuțit la el!

AL DOILEA COLONIST: Scoate-l, domn' profesor, ce mai aștepți?

PAULESCU *(strigă)*: Am să-l scot imediat și am să-l lovesc pe primul care s-o apropia de mine pe la spate.

HOLZ: Faceți loc. Kranz, lasă-l în pace.

PAULESCU: Și tu ar trebui să lași locul unuia îndrăzneț, să nu ne pară rău că ne zdrobește figura unul fricos.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Holz: Dacă sînt fricos, zdrobeşte-mi tu mie figura.

Al doilea colonist: Dă-i una, domn' profesor.

Primul băiat: Aruncă-l la pămînt şi să spună...

A doua colonistă: Curaj, domn' profesor! *(Paulescu se dă îndărăt, Holz îl urmăreşte în cerc.)*

Holz: Aştept să dai, domn' profesor, sau să scoţi cuţitul, dar să ştii că n-o să aştept mult. *(Holz îl loveşte şi îl trimite la pămînt; Paulescu se ridică, este lovit din nou, a treia oară abia se mai ridică în genunchi, apoi pe picioare; Holz se pregăteşte să-l lovească din nou.)*

Paulescu *(strigă)*: Holz, opreşte-te! *(Rumoare, strigăte de veselie.)*

Întîiul colonist: Auzi, cică să se oprească!

Al doilea băiat: Are haz!

Al treilea colonist: Opreşte-l singur!

Al doilea colonist: Curaj, domn' profesor!

(Holz se apropie, Paulescu se opreşte şi e trimis la pămînt. Nu se mai poate ridica. Holz, cu paşii rari, aşteaptă cîteva secunde, apoi ridică talpa şi striveşte cu ea chipul celui căzut, fără s-o mai ridice, ca şi cînd ar sugera că asta va fi pentru totdeauna. În clipa aceea Hanna Hecker scoate un ţipăt de groază; Paulescu se zbate şi ţîşneşte în picioare. Se clatină, în timp ce scoate un revolver din buzunar. Îl împuşcă pe Holz, care se prăbuşeşte.)

Paulescu: Luaţi-l şi îngropaţi-l. De-aici înainte, n-o să-şi mai pună el cizma pe gura altora, doar pămîntul o să i-o astupe pe-a lui. Şi să nu îndrăznească cineva să se apropie de mine, dacă nu cumva are chef să-l trimit şi pe el pe lumea-ailaltă. Regret că n-am putut să vă fac pe plac, deşi am avut toată bunăvoinţa. *(O caută pe Hanna cu privirea.)*

ÎNTÎIUL COLONIST: Dă-te la o parte! Vrei să-ți găurească și ție pielea cu un glonț? Domn' profesor, acum o să vezi și dumneata răsăritul soarelui dintr-o groapă.

PAULESCU: Dați-vă la o parte.

AL TREILEA COLONIST: Poftiți, domn' profesor, aveți trecerea liberă. Noi sîntem niște coloniști pașnici.

PAULESCU: La o parte!

Scena a 4-a

Paulescu; locul din pădure unde se întîlnise cu Hanna ultima oară.

PAULESCU *(intră singur)*: Hanna, ești aici?... Încă n-a venit, o fi speriată, n-am făcut cum mi-a spus ea... Cu toate că dacă aș fi avut cuțitul ar fi ieșit rău. Holz nu părea dispus să se lase impresionat... Se pare că între un intelectual și un cuțit trebuie să existe neapărat o incompatibilitate. Așa este! Cuțitul apropie prea tare pe cei doi care vor să se omoare, în timp ce forțele care îi împing sînt oarbe. Or, un intelectual e un om luminat... Ce-a vrut să spună colonistul ăla, că o să văd și eu acum soarele în groapă? Că această crimă mă va lega de ei pentru totdeauna, sau că voi fi arestat și închis? Dar sîntem într-adevăr luminați? Iată întrebarea! *(Ceva se mișcă în pădure.)* Hanna, tu ești?... Nu e nimeni, o pasăre. Ce-o fi cu ea de întîrzie? *(Se așază jos și așteaptă; lumina zilei se stinge încet.)* Singurătate și tăcere. Hanna nu vine! *(Se ridică, neliniștit de întunericul care se lasă.)* Cine e, stai pe loc... O

jivină, parcă a fost ceva tot cu aripi. Ce se întîmplă cu fata asta?... Să fie oare aceste clipe fatale, să nu fiu unde ar trebui să fiu? A dispărut din mulțime și am plecat imediat în urma ei. Hanna!... Zadarnic!

(Se face întuneric total, apoi răsar din mai multe părți lanterne orbitoare.)

UN POLIȚIST: Aruncați arma. Sînteți arestat.

PAULESCU *(strigă)*: Am căzut în cursă, sînt pierdut... Cine e?

UN POLIȚIST: Poliția din Pabaco.

PAULESCU: Dacă m-ați urmărit tot timpul, atunci trebuie să știți și cum s-au petrecut lucrurile. Ați fost aici.

O VOCE: Nu v-a urmărit nimeni! Ați omorît un om!

PAULESCU: M-am apărat!

O VOCE: O să dovediți. *(Paulescu aruncă pistolul; este înconjurat de umbre cu lanterne, pipăit de sus pînă jos.)*

UN POLIȚIST: Luați-o înainte. Martorii declară că nu v-a făcut nimeni nimic, ați tras din pricina unei fete.

PAULESCU: Unde e, arestați-o și pe ea, mi-a fost complice.

UN POLIȚIST: N-o să i se întîmple nimic, n-aveți teamă! O s-o vedeți! N-avem nici un motiv s-o arestăm! Mergeți înainte!

Scena a 5-a

Paris, în același cabaret; Paulescu, Marceline, Brulon, Ventre, Emmanuel, muzică de cabaret.

PAULESCU: N-am mai văzut-o! M-au trimis în aceeași seară la Trinidad și m-au închis. Între timp, spectaculoasa

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

anchetă pornită din Trinidad și-a urmat cursul, a fost cercetat cimitirul coloniei și nu mai știu ce-au făcut, și după instrucție mi-au dat și mie drumul. Dar mi s-a anulat viza și nu mi s-a mai dat voie să mă-ntorc să văd ce s-a întîmplat cu Hanna. Ce i-au putut ei face acestei fete de n-a mai venit să mă vadă? Cît am stat închis, m-a vizitat doctorul Max, și l-am rugat să intervină pe lîngă influentul deputat Ricardo să se intereseze ce e cu ea și s-o scoată de acolo, dar nu s-a putut face nimic. Domnul deputat mă socotea parcă pe mine vinovat că declarațiile celor doi fugari nu se verificau și că mașina uriașă de trupe și poliție pe care declarația lui din Congres o pusese în mișcare nu reușea să descopere nimic și ancheta mergea în gol. N-am înțeles, aveau aerul, după cum mi-am dat seama din interogatoriile la care am fost supus, că dacă n-aș fi venit eu acolo, nu s-ar fi întîmplat nimic. În orice caz, mi s-a spus în cele din urmă că mi s-a dat drumul cu o condiție: să plec imediat și să nu mai revin pe aceste locuri.

VENTRE: Și Martin Bormann?

PAULESCU: A fugit.

BRULON: Era chiar Martin Bormann, marele nazist?

PAULESCU: Putea să fie.

EMMANUEL: Și n-au dat de el, n-au aflat măcar pe unde a trecut și cum a reușit să dispară?

PAULESCU: Nimic. S-a aflat doar atît, că pașaportul cu numele de Schaeffer figura șters de zece ani din controalele poliției.

VENTRE: Și cei doi fugari, ce pîndeau ei în timpul nopții înainte de a fugi?

PAULESCU: Un paznic pe care-l știau ei că adoarme în post.

EMMANUEL: Să ieșim. În seara asta, zgomotul muzicii mi se pare că seamănă cu niște behăituri de capră.

VENTRE: Să mergem în altă parte.

BRULON: Să mergem în Marais, acolo sînt *Les Oubliettes*. Uitătoarele, unde-ți lăsai oscioarele.

MARCELINE: Mergeți, venim și noi.

BRULON: *Au revoir, les amis.*

(Pauză: muzică de cabaret; cei trei ies pe rînd.)

MARCELINE: Așadar, ai văzut din primele zile că nu ți se va dezvălui nici un secret, și cu toate astea ai rămas.

PAULESCU: N-am putut să bănuiesc că se pot naște pe pămînt astfel de forme de viață, în care amenințarea pierderii libertății să plutească deasupra oamenilor ca un blestem! Sau, mai bine zis, am bănuit încă înainte de a pleca de-aici, dar am vrut să văd cu ochii mei cum se petrece! Nu speram să pun eu mîna pe Martin Bormann!

MARCELINE: Ai plătit un preț mult prea mare. Cel puțin, dacă ai fi scos-o de-acolo pe fata aceea! *(Pauză.)* Măcar știi ce s-a întîmplat cu această Hanna care s-a încrezut în tine?

PAULESCU: Nu știu.

MARCELINE: Crezi că i-au făcut ceva?

PAULESCU: Mi s-a transmis printr-un polițist al lui Pedro că ei tot nu știu unde e ascunsă Hanna Hecker, conducerea coloniei zicînd că a fugit după mine și că trebuie să fie la Trinidad. În realitate, le era frică celor din colonie, mă urmăreau neîncetat, să nu fac cine știe ce declarație la un eventual proces. Ar fi urmat amenințarea din partea lor că n-aveam s-o mai văd pe Hanna niciodată și în acest fel m-au șantajat să tac. Și-așa n-o s-o mai văd!... Marceline, dacă vrei, mai putem să-i prindem pe Emma-

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

nuel și ceilalți, dar eu n-o să mai pot să stau. Am ieșit din casă numai pentru tine și să vă dau de veste c-am venit. Mult mai bine ar fi fost dacă nu m-aș mai fi întors.

MARCELINE: Ba nu, mult mai bine ar fi fost dacă n-ai fi plecat... Și ar fi fost măcar bine ca nici eu, între timp, să nu fi descoperit că trebuie să te aştept... Fiindcă am făcut într-adevăr această descoperire! *(Strigă.)* Dar măcar dacă aş putea să spun că m-am înșelat...

PAULESCU: Nu poți? Și totuși, te-ai înșelat!

MARCELINE: Nu, am fost doar lovită ca și tine și ca și fata aceea. Și nu mi-ajută la nimic faptul că tu te-ai întors.

PAULESCU: Da, m-am întors atîrnînd în șea, pe un cal care și-a pierdut și el controlul, m-a tîrît pe jos...

MARCELINE: Să mergem. Are dreptate Emmanuel, muzica asta e veselă pentru cine e vesel... *(Muzică veselă.)*

FINE

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Redactor responsabil: SILVIA ŞIŞMAN
Tehnoredactor: AUREL BUCUR

Dat la cules 18.10.1967. Bun de tipar 12.04.1968. Apărut 1968. Tiraj 3140 ex. broşate. Hîrtie tipar înalt tip A de 63 g/m². Format 540×840/16. Coli ed. 2,81. Coli tipar 4,75. A. nr. 15499/1967. C.Z. pentru bibliotecile mari şi mici 859—2.

Întreprinderea Poligrafică „13 Decembrie 1918"
Str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97, Bucureşti,
Republica Socialistă România
Comanda nr. 923

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Lei 2,25